

Rusko potřebuje terapii

Rusové nedovedou artikulovat svá traumata, říká britský novinář ruského původu Peter Pomerancev.

PÁTEČNÍ ROZHOVOR

str. 12–13

Animátorská legenda

Kreativní ředitel Pixaru a milovník havajských košil John Lasseter slaví 60. narozeniny.

PROFIL

str. 18–19

➔ CZK/EUR • 27,020/0,000 Kč ➔ CZK/USD • 25,300/+0,421 Kč ➔ PX • 928,89/+0,10 % ➔ EURO STOXX 50 • 3289,57/-0,56 % ➔ ZLATO • 1205,05 \$/+2,25 %

KOMENTÁŘ: VNITRO, ORWELL A NEJASNÝ CÍL / str. 14

Krátce

Stát stále neblokuje ilegální hazardní weby

Tuzemské sázkové a loterijní firmy nadále čelí nelegální zahraniční konkurenci. Ta provozuje sázkové a kasinové weby v češtině z Kypru či Gibraltaru. A to i po 1. lednu, kdy vstoupily v platnost nové zákony regulující hazard v Česku. **str. 6**

Provizi si BlaBlaCar začne účtovat za rok

Internetová platforma pro sdílení volných míst v automobilu zpoplatní zprostředkování spolujízdy nejpozději na začátku příštího roku. BlaBlaCar za loňský rok v Česku a na Slovensku registrovala 1,7 milionu nabídnutých míst. **str. 7**

Česko se rekordně přiblíží unii

Historicky nejbližší evropskému standardu se letos přiblíží životní úroveň v Česku. Podle ekonomů se má země dostat na 88 procent průměru EU. Tempo přibližování ale bude patřit k nejpomalejším za posledních pět let. **str. 8**

 twitter.com/e15news

MARTIN ČABAN:

RRTV vyplísnila ČT za to, že v amerických volbách byla příliš protitrumfovská. Nezavání tohle nějakým nárokovaním monopolu na pravdu?

Češi jedou na Expo. Na poslední chvíli

Pro letošní **světovou výstavu** vyrůstá v kazašské **Astaně** ultramoderní areál. Interiér českého pavilonu za **64 milionů** korun dodá na klíč jediná firma. I proto, že na přípravu zbývá málo času.

BYZNYS / str. 5

Vizualizace expo 2017 astana

9 771803 454307 1 7 2 7 5

Zápisník
Adély Čabanové

Prosperita, bída a dávky

Pěkným ukazatelem toho, jak se máme, je počet cizinců, kteří se usazují v naší zemi. Statistickí hlásí, že po zpomalení růstu počtu cizinců v letech ekonomické krize jich v posledních letech v Česku zas přibývá. Zejména těch z EU, které nebrzdí administrativa. Fajn. Je o dost lepší žít v zemi, kam lidé míří „za lepším“, než ve státě, odkud lidé prchají. Máme se zkrátka dobře.

Nebo ne? Podle ČSSD jsme na tom tak, že u nás potřebují sociální dávky i rodiny s průměrnými příjmy. Přidávky na děti podle sociálních demokratů mají dostávat pracující rodiče 700 tisíc dětí. To je víc než třetina všech dětí. Dosud berou přidávky rodiny s příjmem nižším než 2,4 násobek životního minima, celkem na 400 tisíc prcků. Je opravdu rodinám s průměrnými příjmy bídně? A pokud ano, je nejlepší léčbou nasadit jim sociální dávky? Anebo se jen sociální demokracie snaží najít nějakou voličskou skupinu?

A teď něco pro ty, kterým bídně je. Vládní strany se dohodly na základních principech zákona o sociálním bydlení. Ministryně práce Michaela Marksová prý věří, že bude možné stihnout zákon do voleb schválit. Neochvějnost víry paní ministryně je obdivuhodná. Ještě větší obdivu by bylo bývalo hodné, kdyby zákon slibovaný už v koalici smlouvě dopravovala dříve než devět měsíců před volbami. Ne že by i její kolegové ve vládě neměli resty. A někdy je to tak i lepší.

Protagonisté dne

Miroslav SÝKORA

JEDNATEL SPOLEČNOSTI ARTEO

Firma zvítězila v tendru na generálního dodavatele interiéru českého pavilonu pro světovou výstavu EXPO 2017 v Kazachstánu.

str. 5

Pavel PROUZA

ŠÉF ČESKÉHO BLABLACAR

Aplikace pro spolujízdu slaví rok na českém trhu. Ještě zhruba další rok potřebuje na nastavení a zavedení provizních plateb.

str. 7

Jean-Claude JUNCKER

PREZIDENT EVROPSKÉ KOMISE

Předseda Evropské komise čelí silící kritice svého vedení, které má postrádat vizi a přilížit se soustředí na staré členské státy.

str. 10

NÁROČNÁ REKONSTRUKCE

Foto: čtk

STAVEBNÍM RUCHEM ožila starobylá půda budovy radnice v historickém centru Olomouce, kde dělníci zahájili náročnou opravu staré střechy a krovu. Náročná rekonstrukce skončí v závěru letošního roku a měla by stát 24 milionů korun. Po opravě střechy přijde na řadu rekonstrukce informačního centra a vstupu do budovy radnice. Později by měla následovat fasáda včetně obnovy původních slunečních hodin.

Poslanci rozhodnou o daňovém balíčku

■ V dolní komoře parlamentu by se opět mělo jednat o slevách na děti a o výjimkách z elektronické evidence tržeb. Debatovat se bude i o úpravě sazeb daně z přidané hodnoty či paušální dani pro některé živnostníky.

Jana Havligerová

Vládní návrh zákona, který měl upravit některé daně, se díky přílepkům týkajícím se zejména elektronické evidence tržeb změnil v nesourodý konglomerát pozměňujících návrhů, v nichž si svou politiku hřeje prakticky každá parlamentní strana. Projednávání předlohy poslanci ve středu pro nedostatek času přerušili, pokračovat v jednání a také schválit definitivní podobu normy by měli dnes.

Jak vyplynulo ze středeční debaty, podporu vládní koalice má především zavedení slevy na daních pro pracující rodiny se dvěma a více dětmi. Shodnout by se koalici zákon-

dárci mohli také na navýšení přídávky na děti. Ty by se mohly zvednout o několik stovek korun měsíčně. Pokud by balíček prošel, změnil by se odpočet z daní – za druhé dítě by se zvedl o dvě stě korun měsíčně, u třetího dítěte o tři stokoruny. Takže třeba daňová sleva na třetího potomka by stoupla z nyníšších 20 600 korun na více než čtyřicet tisíc.

Podstatně obtížněji budou poslanci hledat shodu, pokud jde o výjimky z elektronické evidence tržeb. Ministr financí obhajoval především paušální daň, která by u drobných podnikatelů s obratem do 250 tisíc

korun mohla nahradit EET. „Jde o určité administrativní zjednodušení, protože podnikatel již následně nemusí podávat daňové přiznání a výši

daně má dopředu garantovanou bez ohledu na to, zda nakonec vydělá o něco více nebo o něco méně,“ uvedl Babiš ve sněmovně.

Ještě větší výjimky z EET navrhnou lidovci. Evidenci tržeb chtějí zrušit pro farmářské trhy, podnikatele s paušální daní a také pro všechny živnostníky s ročním obratem do 414 tisíc. „Ti nemají k zatajování tržeb žádné důvody, protože po odečtu nákladů

Podporu vládní koalice má zavedení slevy na daních pro pracující rodiny se dvěma a více dětmi. Shodnout by se koalice mohla i na navýšení přídávky na děti.

a dalších odpočtů neplatí žádné daně, a evidence tržeb tedy státu v tomto případě nic nevynese,“ tvrdí ministr zemědělství Marian Jurečka (KDU-ČSL).

Pravicová opozice opět vznesla návrh

na kompletní zrušení EET a také několik návrhů na snížení současných sazeb DPH. Šance, že by mohla uspět, jsou minimální.

Peníze pro nemocné se rozdělí spravedlivěji

■ Pojišťovny mají peníze nově dostávat mimo jiné i podle toho, kolik pacienti berou léků. Změnu projednají poslanci.

Adéla Čabanová

Pro zdravotní pojišťovny už nebudou chroničtí pacienti hrozbou, naopak pro ně budou chtít hledat lepší péči. To je hlavní myšlenka změny přerozdělení peněz, které se vyberou na zdravotním pojištění. Dnes dostávají jednotlivé pojišťovny tolik, kolik odpovídá počtu a věku jejich klientů. Nově se zohlední, kolik berou léků. Na nemocné tak pojišťovny dostanou víc peněz než na zdravé. Z balíku zhruba 270 miliard se podle návrhu od příštího roku jinak rozdělí několik set milionů korun. „Návrh zajistí spravedlivější

rozdělení pojistného,“ prohlásil ministr zdravotnictví Miloš Ludvík (ČSSD). Návrhem se mají dnes zabývat poslanci v závěrečném čtení.

Některá zdravotnická zařízení hýří nadšením. „Je to malý krok pro veřejné pojištění, ale velký krok pro české zdravotnictví,“ prohlásil Jan Hůlek z vedení zdravotnické sítě EUC. „Největší nebezpečí českého zdravotnictví – nárůst počtu chronických nemocí, se u nás dlouho podceňovalo. A to by se mělo novelou změnit,“ tvrdí.

Naproti tomu lidé ze zdravotních pojišťoven optimismus brzdí. „Nový systém přerozdělování jen mírně změní alokaci financí v rozsahu, který je z hlediska celkových ročních rozpočtů zdravotních pojišťoven zanedbatelný,“ uvedla mluvčí Zdravotní pojišťovny ministerstva vnitra Hana Kadečková.

Podle Pavla Frňky z vedení České průmyslové zdravotní pojišťovny je nové přerozdělení sice chvályhodné, ale samo o sobě péči nezlepší. „Musíme začít od samotných chronicky nemocných. Pomoci jim pochopit, že pilulka nebo injekce není samospasitelná, že jejich vlastní chování významně ovlivní průběh onemocnění,“ upozorňuje Frňka.

Podobný mechanismus zavedli dříve na Slovensku. Ředitel slovenské zdravotní pojišťovny Dóvera Martin Kultán před časem řekl, že tento model podporuje investice do programů pro chronické pacienty. Jeho pojišťovna například v rámci jednoho programu dává diabetikům za dodržování léčby body, za které mohou nakupovat v lékárnách nebo tělocvičnách. Lékaři zapojení do projektu zároveň dostanou až o 15 procent více za léčbu, pokud splní požadavky na kvalitu.

BEZPEČNOST PŘEDVŠÍM. Premiér Sobotka spolu s ministrem vnitra Chovancem zopakovali, že v Česku je momentálně bezpečno.

Sobotka: Česku aktuálně nic nehrozí

Premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) po včerejší schůzce s ministrem vnitra Milanem Chovancem (ČSSD) a řediteli zpravodajských služeb ve Strakově akademii zopakoval, že neexistuje informace o aktuální hrozbě pro Českou republiku a její občany. Schůzka se zástupci rozvědek byla reakcí na střední prohlášení prezidenta Miloše Zemana, že se v Česku pohybuje

člověk podezřelý z napojení na islámské teroristické organizace.

Sobotka na Facebooku varoval, že zahraniční tajné služby by nemusely s českými sdílet tolik informací, pokud budou mít dojem, že nezůstanou utajené. Politici, kteří mají k informacím přístup, by měli být odpovědní, uvedl. „Mluvití stříbro, ale mlčetí zlato,“ napsal. /čtk/

NÁZORY str. 14

Sociální bydlení bude bez vlastního úřadu

Připravovaný zákon již nepočítá s novým úřadem, který se měl starat o sociální bydlení, S tímto návrhem přišlo před vánočními svátky ministerstvo práce a sociálních věcí Michaely Marksové (ČSSD). Koaliční strany se na včerejším jednání také dohodly, že

vstup obcí do systému bude dobrovolný. Podle místopředsedy KDU-ČSL Jana Bartoška půjde o pilotní program, pokud se neosvědčí, dostanou obce novelizační normy v sociálním bydlení povinnosti. Stát směřem k obcím počítá s osvětovou kampaní. /čtk/

Krátce

Telička usiluje o funkci v europarlamentu

Europoslanec Pavel Telička by se mohl příští týden stát jedním ze 14 místopředsedů Evropského parlamentu. Do funkce jej navrhuje jeho liberální frakce ALDE spolu se stávajícím místopředsedou Alexandrem Lambsdorffem.

SZIF má schválený rozpočet

Sněmovna odsouhlasila rozpočet Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) na letošní rok. Fond bude hospodařit s rozpočtem zhruba 38 miliard korun, z toho téměř 31 miliard korun obdrží z EU.

Komise k reformě policie finišuje

Sněmovní vyšetřovací komise ke sporné reorganizaci policie se na včerejším jednání shodla na většině závěrečné zprávy. Navrhne například některá opatření vládě, sněmovně či státním zástupcům. /čtk/

260576/91

INZERCE

PRODUKT ČERNÉ MAGIE

OPEL MANTA BLACK MAGIC

M CE 675H

Speciál Auto Tipu o veteránech a youngtimerech

NAVÍC:

- KOUZLO 16V MOTORŮ
- MERCEDES 190 2.5-16

VS. BMW M3

A DALŠÍ NA 132 STRANÁCH

PRÁVĚ V PRODEJI

Nejvíce cizinců je z Ukrajiny

■ Více než destina lidí, bydlících v hlavním městě, není občanem České republiky.

Cizinci tvoří necelých pět procent obyvatel Česka. V roce 2015 jich zde pobývalo 464 700, což je nejvíce v historii České republiky. V Praze je cizinců nejvíce, asi 13,5 procenta, nejméně na Opavsku – 0,9 procenta. Největší podíl cizozemců přichází ze států Evropské unie. Podle předběžných údajů Českého statistického úřadu (ČSÚ) počet cizinců rostl i v loňském roce, ke konci listopadu 2016 jich tu legálně žilo 493 505.

Na území Prahy žilo v roce 2015 celkem 171 408 cizinců, nejvíce v Praze 4 a 5, nejméně pak v Praze 1. Na celkovém počtu cizinců v metropoli

se největší měrou podíleli občané Ukrajiny, dále Slováci a Rusové.

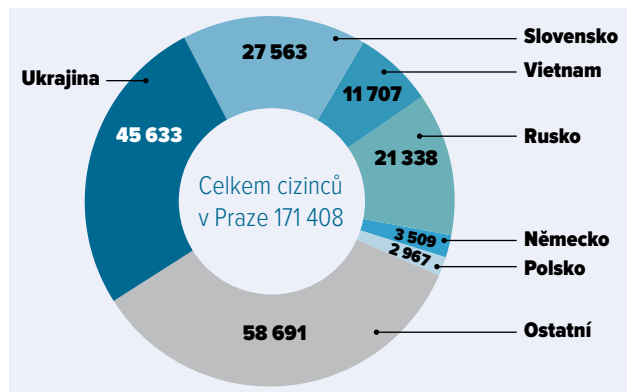
Od roku 2004 se počet cizinců v Česku téměř zdvojnásobil. Podle Daniela Chytila, vedoucího oddělení pracovních sil, migrace a rovných příležitostí ČSÚ, stoupá počet těch, kteří mají trvalý pobyt, a tedy tu zůstávají více než pět let. To je doba, po které mohou o trvalý pobyt požádat. Celkový počet cizinců rostl hlavně díky občanům unijních států. Pokles počtu cizinců ze třetích zemí, který trval od roku 2009, se v roce 2015 zastavil.

Mezi cizinci v ČR je nejvíce Ukrajinců, a to 23 procent, následují Slováci s 22 procenty a na rozdíl od Prahy jako třetí jsou Vietnamci s 12 procenty. Osm procent pochází z Ruska, pět z Německa

a čtyři z Polska. Lidí z EU tu ale může být více, než úřady evidují, nepotřebují totiž povolení k pobytu. Nemusejí se ani při příjezdu zaregistrovat a při odjezdu odhlásit.

Podle statistik cizinců a cizinek od roku 2001 v zemi každoročně přibývalo. Příliv zbrzdila ekonomická krize, v posledních letech počty zas rostou. /mas, čtk/

Nejčastější státní občanství cizinců v Praze (data k 31. 12. 2015)

Pramen: ČSÚ

Hlukové limity tramvaje neomezí

U výstavby i rekonstrukci tramvajových tratí v Praze budou hygienici posuzovat každý jednotlivý případ a celkovou dopravní situaci v místě. Neměla by tak nastat situace, že by Praha musela kvůli hlukovým limitům omezovat provoz tramvajových spojů. Na společném jednání se na tom dnes shodli zástupci Prahy a ministerstva zdravotnictví.

Podle ministra zdravotnictví Milošava Ludvíka (ČSSD), který je také zastupitelem hlavního města, by při velmi striktním uplatňování legislativy mohlo nastat to, že by se v Praze nemohly stavět nové tramvajové tratě a rekonstruovat stávající. Toho se metropole obávala a uváděla, že hrozí rušení až 73 spojů. Obě strany si ale podle Ludvíka situaci vyjasnily a dohodly se na řešení.

„V oblasti nových tratí vítám postoj hygieny, že bude každá trať posuzována individuálně, a ne podle nějaké šablony. Bude se zohledňovat, co se v celém území odehraje,“ řekl primátorčin náměstek Petr Dolínek (ČSSD). Například při výstavbě nové tratě na silnici, kde je nyní provoz automobilů i autobusů, nebudou hygienici posuzovat hluk z tramvají samostatně, ale v kontextu toho, že v místě díky nové trati

ubude aut. Podobný přístup by měl platit i u rekonstrukci stávajících tratí.

Praha nyní vyhodnotí, jak v posledních osmi letech snížila hlukovou zátěž z provozu tramvají. V příštích šesti měsících se také uskuteční odborné diskuze a na podzim případně přijdou zástupci Prahy s návrhy, jak by chtěli z pohledu tramvajové dopravy současně předpisy změnit. /čtk/

Krátce

Látkové sedačky nahradí plast

Dopravní podnik plánuje letos ve více než 50 tramvajích vyměnit polstrované sedačky za plastové. Výměnu sedaček ohlásil DPP již v roce 2013 na základě stížností cestujících kvůli čistotě těchto sedadel. Dopravce dosud vyměnil v tramvajích 2600 sedaček v asi 110 vozech, náklady se vyšplhaly na 6,8 milionu korun.

Městu hrozí půlmilionová pokuta

Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Petr Rafaj potvrdil půlmilionovou pokutu Praze za tendr na výstroj strážníků. Podle úřadu nebyl postup magistrátu transparentní. Městská policie se chce bránit podáním žaloby ke Krajskému soudu v Brně.

V Radotíně postaví protipovodňovou zeď

Obyvatele části Radotína ochrání před vodou z Berounky nová protipovodňová zeď. Radnice na ni získala od magistrátu dotaci 28 milionů korun. Nová stěna vysoká metr až 1,5 metru bude stát v ulici Šárovo kolo, která vede kolem Berounky. Dosud místo chránil zemní val, který bude odbagrován a na jeho místě vznikne nový chodník. /čtk/

SPORT SPECIÁL 2016

VELKÉ SHRNU TÍ SPORTOVNÍHO ROKU

OHLÉDNUTÍ ZA NEJVĚTŠÍMI UDÁLOSTMI

MS V HOKEJI | EURO VE FRANCII

OLYMPIÁDA V RIU | SVĚTOVÝ POHÁR V HOKEJI

PRÁVĚ V PRODEJI

KAZAŠKÝ MONUMENT. Architektonickou dominantou výstaviště EXPO 2017 se stane obrovská devítipatrová kopule. Ve velkoryse pojatém prostoru bude sídlit expozice hostitelského Kazachstánu, který se tak chce prezentovat jako moderní, obchodu otevřená země.

Česko je na Expu ve skluzu. Interiér má připravit jedna firma

■ Světová výstava EXPO 2017 na téma energie budoucnosti v kazachstánské Astaně začne 10. června. Česká účast bude tentokrát skromnější. Má stát 98 milionů korun, zatímco na EXPO 2015 v Miláně šlo zhruba o čtvrt miliardy korun. Hrubá stavba českého pavilonu je téměř hotova, ale na expozici už zbývá velmi krátký čas.

Tomáš Stingl

Interiér českého pavilonu na výstavě EXPO 2017 v Kazachstánu má dodat „na klíč“ jediný dodavatel. V časové nouzi je to vhodnější řešení než obvyklá spolupráce více firem. Urychlí se tak příprava. Podle informací deníku E15 zvítězila ve výběrovém řízení zkušená společnost Arteo. Podílela se už na přípravě českého pavilonu pro EXPO 2015 v Miláně i pro dřívější světové výstavy. V soutěži ale ještě běží lhůta pro odvolání ostatních účastníků. Hodnota zakázky se blíží 64 milionům korun.

DOBŘÍ LOKALITA

Stavbu budov, kam budou národní expozice umístěny, letos na své útraty zajišťuje Kazachstán. Česko tedy zaplatí jen vnitřní vybavení pavilonu a další organizační náklady. „Dostaneme k dis-

ka. Expozice bude zaměřena na nové způsoby získávání energie, nejen na vodní elektrárny nebo větrníky, ale i na originální metody zpracování klasických fosilních paliv. „To jsou silné disciplíny českých firem, takže se Expo může stát dobrou reklamou pro průmysl,“ říká František Masopust, výkonný ředitel Komory pro hospodářské styky se SNS.

RUSKÝ A ČÍNSKÝ TRH NA DOSAH

Přímá komerční prezentace bude sice na výstavě zakázána a organizátoři to hodlají přísně kontrolovat, Češi ale dostanou šanci při neformálních jednáních v kuloárech. Astana navíc leží relativně blízko ruských a čínských hranic, takže se očekává velký počet byznysmenů z těchto dvou klíčových trhů.

„Celkově se počítá s účastí expertů ze 110 zemí světa,“ připomíná Masopust. Na výstavu by tak během tří měsíců mělo podle očekávání dorazit nejméně pět milionů návštěvníků. Rozpočet

na organizaci české účasti je letos poměrně skromný, jen 98 milionů korun. Původně byl ve hře rozpočet dvakrát vyšší, ale ministr financí Andrej Babiš (ANO) loni ve vládě tuto variantu odmítl.

Pro srovnání, například na Světovou výstavu v Miláně přede dvěma lety stát vyhradil 230 milionů korun. Letos se však koná takzvané „malé“ Expo, které je kratší a má užší zaměření. Vedle nákladů na výrobu interiéru bude patřit k největším

položkám doprava exponátů do středoasijské země.

V ČASOVÉ TÍSNI

Kazachstán chce akci využít jako svou vizitku. Novodobá část Astany, která vyrostla v devadesátých letech v podstatě uprostřed stepi, je pověstná futuristickou architekturou. Návštěvníky má oslnit i nové kruhové výstaviště, které staví deset tisíc dělníků. Po skončení výstavy má i nadále sloužit jako kongresový areál.

Na zahájení 10. června přiletí prezident Miloš Zeman. Českým národním dnem pak bude 15. červenec, kdy se předpokládá i nejpočetnější účast českých návštěvníků a firem. Na přípravu interiéru českého pavilonu tak už přílíš času nezbývá.

Samotná česká expozice bude stát

64

milionů korun. Zajistí ji firma Arteo.

Světová výstava EXPO 2017 v Kazachstánu

- Událost začíná 10. června a potrvá tři měsíce do 10. září.
- Koná se v novodobé kazachstánské metropoli Astaně, která proslula originální architekturou.
- Hlavními tématy jsou moderní způsoby získávání energie, boj proti znečištění ovzduší a zajištění dostupnosti energie pro všechny obyvatele planety.
- Pořadatelé očekávají přes pět milionů návštěvníků ze 110 zemí.
- Kazachstán postaví pro potřeby výstavy nový areál na ploše 174 hektarů. Vláda na něj původně vyhradila 250 milionů eur, ale kvůli pomalejšímu hospodářskému růstu země se snaží náklady seškrtnout.
- Další víc než miliardu eur spolkně stavba nových silnic, železnic a další infrastruktury.
- Celkový rozpočet české účasti činí 98 milionů korun. Zahrnuje zejména náklady na vybavení pavilonu, dopravu exponátů, organizační výlohy či propagaci české účasti.

Stát stále neblokuje ilegální hazardní weby

■ Nové zákony o hazardu měly od začátku roku zrušit nelegální konkurenci tuzemských firem, které naopak chtěly spustit on-line kasino. Zatím se tak ale nestalo.

Dušan Kütner

Tuzemské sázkové a loteriijní firmy nadále čelí nelegální zahraniční konkurenci provozující sázkové a kasinové weby v češtině z Kypru či

Gibraltaru, u které sázkaři utratí desítky miliard korun. Děje se tak i po Novém roce, kdy vstoupily v platnost nové zákony regulující hazard v Česku.

Nová pravidla provoz těchto nelegálních internetových stránek bez tuzemské licence zakazují, drtivá většina z nich ale funguje dále, byť si o licenci požádalo devět zahraničních firem. Stát ale zatím žádnou neudělil.

Asociace provozovatelů kurzových sázek se proto obrátila na stát dopisem se žádostí o okamžitou nápravu. „Je zarážející, že nelegální provozovatelé dále provozují ve starém režimu a nerespektují přísnou regulaci, která je nastavena v zákoně novém,“ píše v dopise, který má deník E15 k dispozici, šéf asociace Marek Herman. Podle něj je absurdní, že o licenci žádají

O českou licenci dosud požádalo

devět

on-line sázkových či kasinových firem ze zahraničí.

firmy, které zároveň porušují zákon. Asociace proto vyzvala ministerstvo financí, aby ukončilo licenční řízení s těmi firmami, které dál své stránky bez licence provozují.

Stát se brání, že již vyzval dopisem provozovatele nelegálních webů, aby je zrušili nebo zablokovali a vyčkali na získání licence. Pokud tak neučiní, zahájí s nimi správní řízení a případně je zařadí na seznam nepovolených internetových her. Poskytovatelé připojení k internetu pak budou mít povinnost dotýčný web do patnácti dnů zablokovat.

Jenže ani to nebude hned. „O zapsání internetové stránky na seznam je rozhodováno v rámci správního řízení, jehož pravidla a lhůty jsou upravené ve správním řádu,“ uvedl Filip Běhal z tiskového oddělení ministerstva financí. „Vzhledem k tomu nelze předpokládat, že by tato povinnost vznikla dříve než za tři až čtyři měsíce, a to pouze v případě, že nelegální provozovatel nebo správní řízení účelově prodlužovat,“ dodal.

Na licence k provozování internetového kasina, případně dalších her přitom stále čekají i tuzemské firmy, neboť zákon jim to do konce roku neumožňoval. „Všichni jsme si mysleli, že on-line kasino bude k 1. lednu. Dosud ale licenci nemáme,“ vysvětluje mluvčí Tipssportu Václav Sochor. „Čekáme na ni, zatímco nelegální servery svá on-line kasina navzdory novému zákonu vesele provozují dál,“ dodal.

Farmářské prodejny se sjednotí pod společnou značkou

■ Obchody My Food, Náš Grunt a Sklizeno, jež dosud prodávají farmářské produkty, změní své zaměření na prodejny s potravinami zdravého životního stylu.

Farmářské prodejny My Food a Náš Grunt čeká po listopadovém sloučení přejmenování na Sklizeno a poté modernizace. Nově vzniklý řetězec plánuje letos tržby 750 milionů korun, do roku 2018 chce zvýšit počet obchodů ze 46 na 80. Změní se také zaměření prodejen od farmářských potravin k obchodům s potravinami zdravého životního stylu.

„Sjednocení pod jednu značku je jedním z prvních kroků v naší vizi budování široce dostupných prodejen zdravého životního stylu. Sklizeno i Náš Grunt vzni-

JEDNOTNĚ. Pod značku Sklizeno přejdou všechny nynější prodejny farmářských potravin.

kaly v době, kdy byl hlavním důraz kladen na farmářské a lokální, po šesti letech už jsme ale dál a chceme nabídnout kvalitní potraviny v mnohem širším měřítku a modernějším pojetí,“ uvedl zakladatel Sklizeno David Kukla.

Společnost Sklizeno Foods, jež provozuje prodejny potravin pod značkami My Food Market a Sklizeno, v listopadu oznámila, že se sloučí se sítí Náš grunt. Petr Borkovec, který provozoval řetězec My Food, tak má ve Sklizeno Foods 55,5procentní podíl, David Kukla ze Sklizena 32 procent a Aleš Kotěra z Našeho gruntu 12,5 procenta.

Borkovcova skupina Brno Investment Group získala loni poloviční podíl v síti Sklizeno, když investovala řádově desítky milionů korun. Borkovec, který je spoluzakladatelem poradenské společnosti Partners, vlastní síť My Food Market. Celkem chce dosáhnout na trhu s potravinami a delikatesami v roce 2018 miliardového obrátu.

Sklizeno má dvacet poboček, My Food Market šest prodejen a Náš Grunt také dvacet. Obrát všech prodejen loni dosáhl zhruba 520 milionů korun. /čtk/

ŠPIČKOVÉ ZDROJE

PŘEČERPÁVACÍ ELEKTRÁRNY ČEZ Dlouhé stráně I (na snímku), Dalešice a Štěchovice II vyrobily loni více než 1,2 miliardy kilowatthodin elektřiny. Slouží jako okamžité dostupné zdroje, které vyrovnávají odběrové špičky. Celková loňská produkce vodních elektráren ČEZ činila 2,04 miliardy kWh, meziročně o 3,8 procenta více.

MLÁDÍ JEDE. Průměrný věk cestujících, kteří v tuzemsku využívají aplikaci BlaBlaCar, je 28 let. Nejčastěji je v nabídce vůz Škoda, průměrná trasa měří 197 kilometrů.

BlaBlaCar začne vybírat provize za rok

■ Společnost pro spolujízdu působí v tuzemsku přesně jeden rok. Zatím ale dobývá území a nevydělává.

Jan Šindelář

Původem francouzská aplikace pro spolujízdu BlaBlaCar působí na českém trhu už rok, ale dosud nevydělala ani korunu. Českou republiku totiž stále řadí mezi takzvané rozvíjející se trhy, kde nevybírá od cestujících ani řidičů provizi. To by se mělo podle tuzemského šéfa Pavla Prouzy změnit koncem letošního či začátkem příštího roku.

„Momentálně řešíme, jaký konkrétní model zvolit,“ uvedl Prouza. Vedení společnosti například přemýšlí, zda zvolit platbu před jízdou či po jízdě, jakou vybrat platební platformu či zda kasírovat pouze cestující nebo i řidiče.

V zahraničí za spolujízdu prostřednictvím BlaBlaCaru platí firmě provizi zatím jen cestující, a to ve výši deset až patnáct procent. Společnost, která na český trh vstoupila akvizicí Jízdomatu, je ale

na čísla za český trh skoupá. Pouze uvedla, že za loňský rok v Česku a na Slovensku registrovala 1,682 milionu nabízených míst. Jejich využití je ale tajné. V průměru za celý BlaBlaCar, který působí ve 22 zemích, se využití nabídky pohybuje kolem třetiny.

Češi se loni přepravovali na 41 700 různých trasách napříč republikou. K nejžádanějšímu patří trasy mezi Prahou a Brnem, Prahou a Plzní a Brnem a Olomoucí. Průměrný věk člena komunity (řidiče či pasažéra) je kolem třicítky.

Celosvětově má BlaBlaCar čtyřicet milionů členů. Aplikace propojuje řidiče, který má volné místo a hodí se mu příspěvek na pohonné hmoty, a cestující. Podmínkou je, že řidič nesmí tvořit zisk. Doporučená cena za jeden kilometr v tuzemsku činí osmdesát haléřů, řidič ji může po dohodě s pasažérem měnit oběma směry

o padesát procent. Stejně jako další firmy ze sdílené ekonomiky má i BlaBlaCar svoji zakladatelskou legendu. Podle ní na nápad přišel otec zakladatel Fred Mazella, když se kvůli beznadějně vyprodaným vlakům nemohl na Vánoce 2003 dostat domů.

V Česku má firma čtyři zaměstnance, celkové 550. Zatím získala 310 milionů dolarů investic, konkrétní výši v tuzemsku neuvádí.

Analytik sdílené ekonomiky Kryštof Kruliš z ústavu Spotřebitelské fórum upozorňuje, že se sektor pohybuje v právním vakuu. „Je potřeba najít definici sdílené ekonomiky, která by zajistila právní jistotu,“ uvedl Kruliš. Nicméně spolujízda v Česku zatím leží – na rozdíl od aplikací pro taxislužbu – mimo pozornost tradičních hráčů na trhu. Například ve Španělsku však už dopravci vyvíjejí tlak na její regulaci.

Firma, jež do Česka vstoupila akvizicí Jízdomatu, loni registrovala **1,682** milionu nabízených míst.

Miliardář Šimáně přeskupil byznys s alkoholem

■ Spolumajitel aerolinek Travel Service Jiří Šimáně zamíchal podíly ve firmách obchodujících s vínem a destiláty. Je to byznys s tržbami kolem půl miliardy korun.

Daniel Novák

V dovozcích destilátů Global Spirits, který prodává značky typu Martini nebo Jim Beam, a v importérově vín Global Wines nastal přesun majetku. V obou případech patří k hlavním účastníkům miliardář Jiří Šimáně.

V případě Global Wines zvýšil Šimáně podíl z osmaadvaceti na 48 procent. O majoritu naopak přišla německá společnost Global Eastern Wine Holding.

U sesterské společnosti Global Spirits je hlavní změnou odchod dosavadního polovičního vlastníka, německého dodavatele alkoholu do obchodů na letištích Gebr. Heine-

mann SE & Co. Téměř celý podíl se přesunul do rukou Němců ze společnosti Global Eastern Wine Holding. Šimáněho skupina Unimex v Global Spirits původní poloviční podíl mírně zmenšila. Výsledkem je taktáž skladba vlastníků jako u Global Wines.

„V současnosti nechceme interní přesuny mezi akcionáři společnosti komentovat,“ uvedl další spolumajitel Global Wines a Global Spirits Tomáš Otta.

Tržby obou prodejců alkoholu v součtu nejsou daleko od půl miliardy korun. V čistém majitelům podle posledních zveřejněných výsledků vydělaly více než 25 milionů korun.

Do Šimáněho impéria patří aerolinie Travel Service s podílem v národním dopravci ČSA. Ovládá rovněž síť hobbymarketů Uni Hobby nebo golfové hřiště Albatross u Karlštejna. Šimáně se původně s čínskou skupinou CEFC podílel také na záchraně fotbalového klubu Slavia. Po neshodách se ale z klubu stáhl.

Krátce

Přestavba ostravského uzlu vyjde na miliardy

Správa železniční dopravní cesty získala souhlas ministerstva dopravy, takže může zahájit velkorysou přestavbu železničního uzlu Ostrava včetně výstavby mimoúrovňové křižovatky tratí. Předpokládaná investice činí 7,7 miliardy korun, což stavbu zařadí mezi největší železniční projekty tohoto století v tuzemsku. **Více E15.cz**

Účtenkovou loterii chce pořádat jen Sazka

Do tendru na zajištění účtenkové loterie se přihlášila jen společnost Sazka, uvedl server Euro.cz. Ministerstvo financí chce loterii spustit v polovině roku.

Lhůta pro podání přihlášky do tendru vypršela v úterý. **Více E15.cz**

Platy v AGC Automotive vzrostou o třináct procent

Výrobce autoskel AGC Automotive Czech zvýší mzdy v dělnických profesích za dva roky o třináct procent. Zvýšení o šest procent chystá od března. Loňská průměrná mzda v podniku činila téměř 27 tisíc korun.

Írán vyrovnal dluh, čímž pomohl obchodu

Íránská centrální banka zaplatila Česku starý dluh 7,5 milionu eur. Představoval překážku pro uzavírání nových obchodů spojených s financováním a pojištěním exportu. /sin, čtk/

Česko se rekordně přiblíží unii

■ Životní úroveň Čechů přesáhne 88 procent evropského průměru, v příštích letech ale půjde konvergence hůře.

Jaroslav Bukovský

Historicky nejbližší evropskému standardu se letos přiblíží životní úroveň v Česku. Podle ekonomů se má země dostat na 88 procent průměru unijní osmadvacítiky, tempo přiblížování ale bude patřit k nejpomalejším za posledních pět let. Pomůže podstatně rychlejší hospodářský růst Česka oproti

členským zemím spolku, pro příští léta ale vládne kolem konvergence k unii mezi odborníky spíše skepse. Dosažení evropského průměru je totiž v nedohlednu.

„Loni rostla česká ekonomika solidním tempem a pravděpodobně si vyšší růst ekonomiky oproti většině unijních zemí i udrží, takže by se trend konvergence mohl obnovit. Vzhledem k relativně malému rozdílu mezi průměrným růstem Česka oproti unijním ekonomikám bude ale další konvergence velmi obtížná,“ uvádí analytik BH Securities Martin Vlček. Zatímco unijní ekonomiky by měly letos povyřít o zhruba 1,6 procenta,

výkonnost Česka by měla být zhruba o polovinu vyšší.

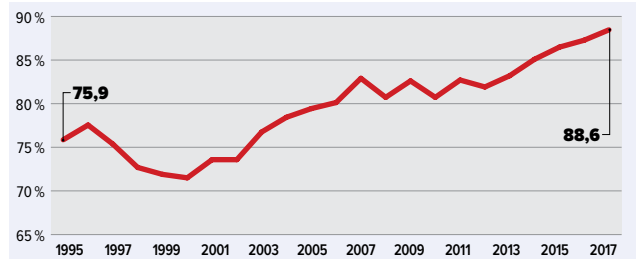
O celou dekádu zpět na tom Česko oproti unii nebylo podstatně hůře. Podle eurostatu byla životní úroveň v zemi na 83 procentech společenství. Hospodářská krize poté Prahu od Bruselu opět vzdálila, na předkrizovou úroveň se Česko podle Eurostatu vrátilo až v roce 2013. Ekonomové zdůrazňují, že dalšímu přiblížování bude na překážku především silná regionální fixace na ekonomické jádro unie.

„Česku brání ve větším rozletu silná hospodářská a zahraničněobchodní provázanost s eurozónou, a zejména s Německem. Na těchto celcích, které v souhrnu nepodávají žádný oslnivý ekonomický výkon, jsme výrazně závislí a nemůžeme se jim svým růstem nijak více vzdálit,“ vysvětluje hlavní ekonom Cyrrusu Lukáš Kovanda.

V regionu střední a východní Evropy je Česko unijním průměrem nejbližší, v porovnání s ekonomikami Polska, Maďarska nebo Slovenska je ale tempo konvergence k Evropě v poslední dekádě nejpomalejší.

Poměr životní úrovně k průměru EU

(HDP na hlavu přepočtený podle rovnosti kupní síly)

Pramen Eurostat, Deloitte

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 12. 1. 2017

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	19,019
Čína	1	3,669
Dánsko	1	3,635
EMU	1	27,020
Chorvatsko	1	3,586
Japonsko	100	22,202
Kanada	1	19,373
Maďarsko	100	8,797
Norsko	1	2,981
Polsko	1	6,174
Rusko	100	42,675
Švédsko	1	2,842
Švýcarsko	1	25,150
Turecko	1	6,702
USA	1	25,300
Velká Británie	1	31,111

Akcie na pražské burze

12. 1. 2017

Název	Kurz [Kč]	Změna [%]
CETV	63,80	-1,69 %
ČEZ	429,30	-0,07 %
Erste Bank	775,00	0,66 %
Fortuna	89,00	1,14 %
Kofola	379,80	0,96 %
KB	885,00	0,22 %
Moneta	80,85	-1,04 %
O2 CR	270,00	0,00 %
Pegas	772,20	0,03 %
Philip Mor. ČR	13 169,00	1,19 %
TMR	655,00	0,00 %
Unipetrol	182,95	0,80 %
VIG	601,80	0,40 %
Celkový objem (v tisících korun)	881 890	

ŠPANĚLSKÝ REKORD

NEJVĚTŠÍ ZEMĚ pyrenejského poloostrova loni přivítala 75,3 milionu turistů. Podle španělského ministerstva pro turismus a energetiku jde o meziroční nárůst o deset procent a rekordní výsledek již čtvrtým rokem v řadě. Země těží z obav turistů cestovat do destinací v oblasti Středomoří.

Fiat Chrysler údajně manipuloval s emisemi

Americká Agentura pro ochranu životního prostředí (EPA) včera obvinila italsko-americkou automobilovou skupinu Fiat Chrysler z používání softwaru, který umožňuje obcházet normy pro emise oxidu dusíku. Měl být použit u zhruba 104 tisíc automobilů s naftovým motorem. Fiat Chrysler s jejími závěry nesouhlasí.

Jde o druhé takové obvinění v USA po aféře s obcházením testů emisí u naftových vozů německé

skupiny Volkswagen. Přišlo jen den poté, co Washington a Volkswagen tento skandál po více než roce uzavřely.

Akcie Fiat Chrysler se po zprávě propadly o více než deset procent a na milánské burze s nimi bylo několikrát automaticky přerušeno obchodování. Akcie skupiny obchodované v New Yorku zaznamenaly první letošní pokles a sestoupily z rekordních maxim. /čtk/

Krátce

McDonald's prodá část byznysu v Japonsku

Americký řetězec McDonald's začne příští týden přijímat nabídky na odkoupení až třetiny podílu ve své japonské dceřiné firmě. Řetězec pokračuje v rozprodávání aktivit v Asii. Zájem o koupi podílu projevila podle deníku The Wall Street Journal řada investičních firem.

Propad prodeje aut v Rusku loni zpomalil

Prodej automobilů v Rusku v loňském roce klesl o 11 procent na 1,42 milionu vozů. Vyplývá to z dat sdružení AEB. Tempo propadu trhu výrazně zpomalilo z předloňských 36 procent. Svaz navíc předpověděl, že v letošním roce prodej stoupne o čtyři procenta na 1,48 milionu vozů.

Německá ekonomika loni rostla nejrychleji za pět let

Hrubý domácí produkt Německa v loňském roce stoupl o 1,9 procenta, tedy nejprudším tempem za posledních pět let. Německé veřejné finance uzavřely loňský rok s přebytkem 18,2 miliardy eur, tedy 0,6 procenta HDP. /čtk/

USA vytěžily nejméně uhlí od roku 1978

■ Sliby nového prezidenta Donalda Trumpa na oživení uhelného průmyslu nejsou podle expertů reálné. Těžaře tíží dluhy, které při klesající těžbě nemají šanci splácet.

Jan Stuchlík

Těžaři černého uhlí ve Spojených státech loni zažili nejhorší rok od konce sedmdesátých let minulého století. Vládní Energetická informační agentura odhaduje, že vytěžili jen 674 milionů tun uhlí. To je nejnižší objem od roku 1978. Od vrcholu těžby v roce 2008 je americká produkce skoro o 40 procent nižší.

Číska ukazující špatnou kondici amerického černouhelného byznysu vyšla jen několik dnů před inaugurací nového amerického prezidenta Donalda Trumpa. Ten ve volební kampani sliboval, že horníci znovu získají v dolech práci. Nechal se slyšet, že po nástupu do funkce

NELEHKÉ VYHLÍDKY. Američtí těžaři mají enormní dluhy a ani rostoucí cena či odbyt jim v příštích letech moc nepomohou.

zruší řadu restrikcí, které se na těžbu a spalování uhlí vztahují. Například chce zrušit moratorium na rozšiřování těžby na federální půdě, kde se už teď těží přes 40 procent amerického uhlí.

Američtí experti tvrdí, že Trump sice může těžařům na čas ulevit, ale k bývalé prosperitě upadající odvětví nepřivede. Většina navrho-

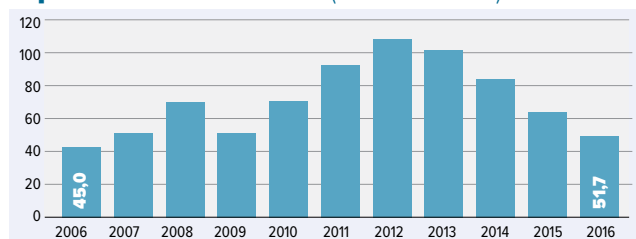
vaných opatření podle nich podpoří nabídku uhlí, ale příliš nehne se spotřebou. Hlavní ránu pálení uhlí v amerických elektrárnách dal boom levného břidlicového zemního plynu, který vystřídal uhlí jako hlavní fosilní zdroj pro výrobu elektřiny. Loni podíl výroby elektřiny z plynu se 34 procenty poprvé v historii předstihl podíl uhlí, který dosáhl jen 30 procent. Těžaři se sice z krize pokoušeli dostat zvýšeným vývozem, ale i ten v posledních letech padá. Z vrcholu v roce 2012 se zřítíli o 55 procent.

Čtyři z největších amerických těžebních společností už spadly do insolvence. Celé odvětví tíží vysoké dluhy z minulosti. Analytici pora-

denské společnosti McKinsey spočítali, že v roce 2014 celkové závazky těžebních firem vystoupaly na 100 miliard dolarů. To je trojnásobek hodnoty z roku 2008. Jen na úrocích zaplatí těžaři kolem 10 miliard dolarů ročně. To je při nynější těžbě skoro 15 dolarů na tunu. Přitom marže z prodeje uhlí se loni držely kolem nuly.

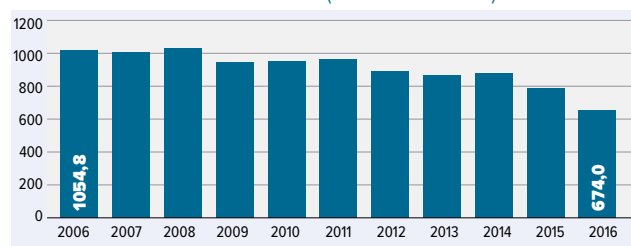
Analýza dále uvádí, že ani v době historicky nejvyšších marží, které se v letech 2010 a 2011 pohybovaly nad pěti dolary na tunu, by těžaři nynější dluh neunesli. I když se část firem v insolvenčních řízeních dluhů zbaví, pořád v roce 2020 zůstane v rozvahách těch, kteří přežijí, 70 miliard dolarů. Těžba přitom má v příštích letech dál klesat. Při přetrvávajících nízkých maržích bude černé uhlí zatížené 45 miliardami dolarů, které firmy nebudou schopny utáhnout. Nejhorší jsou na tom doly v Apalačských horách, kde se kvůli složitým geologickým podmínkám těží uhlí draze v hlubinných dolech. Lépe jsou na tom povrchové doly třeba ve Wyomingu. Těžaři budou mít podle McKinsey problémy také se získáním peněz i na zavírání ztrátových dolů. Zatím je často dál provozují s prodáváním, protože potřebné miliardy dolarů na útlum nemají. O tom, že by těžařům pomohl s restrukturalizací a útlumem, ovšem Trump nemluví.

Export černého uhlí v USA (v milionech tun)

Pramen EIA

Těžba černého uhlí v USA (v milionech tun)

Pramen EIA

Apple letos prolomí souhrnné tržby bilion dolarů

■ Apple by měla mít na kontě více než 1,2 miliardy prodaných iPhoneů a celkový počet zařízení z iOS má přesáhnout jednu a tři čtvrtě miliardy kusů.

Jan Pavec

Prodeje produktů od technologické společnosti Apple s operačním systémem iOS

v polovině roku 2017 přesáhnou bilion dolarů. Odhaduje to alespoň analytická společnost Asymco zaměřující se na trh s mobilními zařízeními. Tou dobou by měla firma mít na kontě celkem 1,2 miliardy prodaných iPhoneů, celkový počet zařízení s iOS má přesáhnout jednu a tři čtvrtě miliardy.

Bilion dolarů v souhrnných tržbách za dobu svojí existence překonala ve druhém čtvrtletí loňského roku i společnost Microsoft.

Sluchátka AirPods slaví úspěch

Obliba sluchátek bez kabelů roste, společnost Apple obsadila čtvrtinu trhu. Podle analytické společnosti Slice Intelligence tvoří bezdrátová zařízení tři čtvrtiny tržeb z prosincových on-line prodejů sluchátek v USA. Z toho 26 procent tvořila sluchátka AirPods, která Apple uvedl na trh 13. prosince.

Odhad u Applu vyčísluje hodnotu prodaných zařízení na 980 miliard dolarů a 100 miliard z navazujících služeb a nákupů v aplikacích. Podíl služeb na tržbách společnosti v poslední době roste, například loni o čtvrtinu na rekordních 24,3 miliardy dolarů. V oblasti hardwaru byly od smrti Steva Jobse jedinou větší novinkou hodinky Apple Watch, které se ovšem nedočkaly výraznějšího prodejního úspěchu. Ztrácejí

podíl na trhu nositelných zařízení. Ten se ve třetím čtvrtletí snížil o 70 procent na pouhý milion prodaných hodinek.

Společnost v lednu oslavila deset let od uvedení telefonu iPhone na trh, jeho prodeje ale v loňském roce začaly poprvé klesat. Na tržbách firmy se přitom mobilny podílejí více než polovinou. Celkové tržby za loňský rok podle Applu dosahovaly 215,6 miliard dolarů.

Více E15.cz

Juncker zklamal nové státy EU

■ Šéf Evropské komise postrádá vizi, nezdravě se soustřeďuje na staré členské státy a dává jim přednost před zbytkem Evropy. Tak to vidí část europoslanců a lidí z okolí komise.

Lucie Bednárová

Evropská unie neprochází jednoduchým obdobím a rok 2017 pro ni bude v mnoha ohledech zlomový. Kromě volební sezony v několika západoevropských státech v čele s Německem ji čeká vyjednávání o podmínkách brexitu, vypořádávání s migrační krizí a hledání odpovědí na otázky, jak se postavit k nové americké administrativě.

Zvlášť znepokojivě proto zní stále silící kritika práce Evropské komise, a především jejího předsedy Jeana-Clauda Junckera, ústřední postavy očekávaného dění. „Věřili jsme, že je to politik z neutrální země, který dokáže vyjednat a zvládne Evropu protáhnout dobou po hospodářské krizi, která potřebuje hlavně nové investice. Zjistili jsme ale, že Junckerovi chybí vize a neví

Foto: profimedia.cz

co dál. Není tu potřebné nadšení a entuziasmus a my máme neustále pocit, že jsme v jakési udržovací fázi,“ tvrdí český europoslanec Tomáš Zdechovský (KDU-ČSL), který se hlásí ke stejné politické skupině jako Juncker. S podobným názorem není v Bruselu zdaleka sám.

Bývalý dlouholetý lucemburský premiér Jean-Claude Juncker měl přítom pro práci šéfa komise ty nejlepší předpoklady. V bruselském

prostředí se vyzná jako málokdo, a to zejména proto, že pochází ze země, která stála na počátku evropské integrace. Měl tím pádem možnost zblízka sledovat všechny důležité události, v jejichž čele stojí pád železné opony, rozšiřování EU o země bývalého východního bloku včetně ČR či hluboká finanční a ekonomická krize.

Rada lidí mu ale vyčítá přílišnou zkosnatělost a zaslíbenost starými pořádky,

které jsou v současné době neobhajitelné. „Agenda komise je často poháněna aktuálními otázkami a Juncker kličkuje, aby si nerozložil hlavně vlády v šesti zakládajících zemích,“ řekl redakci zdroj z Bruselu. K nim kromě jeho rodného Lucemburska patří Belgie, Nizozemsko, Francie, Itálie a Německo. „Co Juncker umí velmi dobře, je vytočit číslo na německou kancléřku Merkelovou. To dělá hodně

často,“ poznamenává zdroj z blízkosti komise.

Když se Juncker v listopadu 2014 ujímal úřadu, slíbil, že jeho tým komisařů nebude sborem pouhých úředníků, ale bude se chovat jako „evropská vláda“. Novináři z bruselského serveru Politico spočítali, že v prvních 19 měsících svého úřadování Juncker do zakládajících zemí EU vycestoval celkem 51krát. Jeho předchůdce v úřadu José Manuel Barroso v nich byl pouze 25krát. Server vyzpovídal víc než čtyři desítky politiků, diplomatů a úředníků napříč členskými státy, kteří se řadí jak k Junckerovým obdivovatelům, tak kritikům, a dospěl k závěru, že šéf komise se stále častěji ocitá mimo centrum dění.

„Pravdou je, že ho (Junckera) moc nevidáme. Nestěžujeme si ale, protože pro každodenní chod instituce není jeho přítomnost nutná. Někdy si toho, že chybí, ani nevšimneme,“ řekl bruselským novinářům vysoce postavený diplomat z velké členské země EU. „Nevím, čím to je, ale byl jsem několikrát svědkem, jak podřízení Junckera svého šéfa na jedné věci podkopávali,“ přidává zdroj z Bruselu, který se často pohybuje kolem jednání v komisi. **Více INFO.cz**

Foto: profimedia.cz

PO PROTESTU. Bartosz Arlukowicz, člen Občanské platformy, vysvětluje členovi ochranky, proč poslanci jeho strany pouštějí od protestu v budově Sejmu právě v tuto chvíli.

Protest v polském parlamentu skončil

Největší polská opoziční strana Občanská platforma (PO) včera ukončila protest v dolní komoře parlamentu, Sejmu, jehož jednání blokovala od poloviny prosince. Zprvu protest zaměřila proti zamýšlenému a posléze odvolanému omezení práce novinářů v parlamentu, následně i proti tomu, že vládní strana Právo a spravedlnost (PiS) „nezákonně“ schválila státní rozpočet. Šéf PO Grzegorz Schetyna spolu s koncem protestu oznámil návrh na odvolání maršálka Sejmu Marka Kuchcinského, jehož počínání prý celou krizi vyvolalo.

Předseda PiS Jarosław Kaczyński návrh označil za „kabaretní“ gesto; vládnoucí strana má v obou komorách parlamentu pohodlnou většinu, a tak nepochybuje, že Kuchcinski v čele sněmovny zůstane. Z celé akce bude podle šéfa PiS nutné „vyvodit důsledky ze zjevného porušování pravidel a zákonů“ opozičními zákonodárci.

Maršálek Sejmu Kuchcinski mezitím oznámil, že poslanci budou pokračovat v práci až 25. ledna. Je podle něj nutný čas na hlubší analýzu toho, co se v Sejmu vlastně dělo. /čtk/

ZKOUŠKA SNĚHEM

Foto: čtk

ALBÁNSKÁ ARMÁDA zásobuje nejnutnějším obyvatele sněhem a ledem od světa odříznutého města Ternove na severu země. Zcela izolováno je i několik komunit v jižní Albánii, kde už také napočítali deset obětí nebylých mrazů. Polsko, kde podobně jako v celé střední Evropě také hustě a dlouho sněžilo, oznámilo další tři umrzlé lidi.

Američtí senátoři začínají rušit Obamacare

Americký Senát udělal první krok na cestě ke zrušení Obamova státního pojistného programu, známého jako Obamacare. Senátoři v noci na čtvrtek odhlasovali rezoluci, v níž ukládají výborům Kongresu navrhnout právní úpravu zrušení Obamacare do 27. ledna. Pro rezoluci se vyslovilo 51 členů Senátu a 48 jich bylo proti. Proti hlasoval i republikánský senátor Rand Paul. Dokument musí ještě schválit Sněmovna reprezentantů, která by o něm měla hlasovat tento týden.

K urychlenému zrušení Obamacare vyzýval už během volební kampaně Donald Trump, který 20. ledna nastoupí do úřadu amerického prezidenta. Naposledy ve středu Trump prohlásil, že ihned po nástupu nového ministra zdravotnictví hodlá předložit plán na náhradu systému veřejného zdravotního pojištění. Obamův systém označil za „naprostou katastrofu“.

Rozhodnutí Senátu má umožnit stanovení pravidel, podle nichž budou moci senátoři schválit zrušení Obamacare. Republikáni chtějí ke zrušení Obamacare i ke schválení její náhrady využít speciální pravidla, podle nichž by jim stačila prostá většina a nebyla by nutná supervětšina 60 hlasů. Republikáni mají ve stočlenném Senátu 52 křesel.

O Obamově reformě se v USA už několik let vášnivě diskutuje. Demokratičtí zastánci státního pojistného plánu argumentují tím, že díky němu získalo přístup ke zdravotnímu pojištění na 20 milionů Američanů.

Spěšné zrušení Obamacare ale může podle řady amerických expertů vyvolat chaos, který povede ke krachu zdravotních pojišťoven a k nákladným zásahům státu. Ještě větší škody podle nich může způsobit zbrklá náhrada, o jejímž charakteru zatím nejsou žádné informace. /čtk/

Krátce

Trumpovo vystoupení srazilo dolar

Americký dolar včera na devizových trzích výrazně klesl a jeho index ke koši hlavních světových měn sestoupil na nejnižší úroveň za pět týdnů. Měnu srazilo zklamání z nedostatku detailů o ekonomické politice zvoleného prezidenta Donalda Trumpa na jeho středeční tiskové konferenci.

Mosul je před dobytím

V boji o irácký Mosul se poprvé spojily jednotky postupující do města ze severu a z východu. Za milník v boji o město to označil americký diplomat Brett McGurk z mezinárodní koalice, která irácké armádě pomáhá.

Příměří zatím Sýrii pomoc nezajistilo

Příměří v Sýrii je až na výjimky dodržováno, ale do obklíčených oblastí, kde dochází hladovění, se stále nedostala humanitární pomoc. Tvrdí to zmocněnec OSN pro Sýrii Staffan de Mistura. /čtk/

Breivik: Samovazba mne zradikalizovala

■ Třetím dnem pokračuje v Norsku odvolací řízení s teroristou Breivikem.

Výpovědi norského teroristy Anderse Behringa Breivika byl zasvěcen třetí den odvolacího soudu ve Skienu, který má rozhodnout o tom, zda Norsko porušuje Breivikova lidská práva držením v samovazbě a omezováním jeho korespondence. Vězeň uvedl, že zadržování v samovazbě mu nejen velmi škodí, ale je také důvodem, proč se ve vězení dále zradikalizoval.

„Generální prokurátor má pravdu v tom, že jsem teď radikálnější. Šokuje mě to, co jsem v posledních pěti letech napsal. Žiju v naprosté izolaci a nikdo mě nekorigu-

PROVOKATÉR. Breivik včera připustil, že jeho cílem při soudním procesu bylo získat pozornost a vyvolat zájem o svou ideologii.

je,“ prohlásil Breivik v téměř tříhodinové výpovědi, kterou na rozdíl od výpovědi generálního prokurátora a Breivikova obhájce v úterý a ve středu norská média nepřenášela obrazem ani zvukem.

Kromě izolace si Breivik znovu postěžoval na desítky osobních prohlídek, které byly prováděny především v prvních měsících jeho věznění. Při řadě z nich se musel svléknout donaha,

v počátečním období to bylo až pětkrát denně. Breivik označil za obzvláště nepřijemné, že při některých těchto prohlídkách byly přítomny i ženy zaměstnané ve věznici.

Breivik nicméně pochválil, že podmínky ve vězení se pro něj zlepšily poté, co soud dospěl loni v dubnu k závěru, že norský stát porušuje některá jeho lidská práva. „Až do prosince 2015 to bylo peklo, ale teď jsou podmínky docela dobré,“ prohlásil.

Kromě nynějších kontaktů s dozorcí, advokáty, lékaři a dalšími profesionály Breivik chce mít umožněný kontakt také se spoluvězni, kteří podobně jako on podporují nacistickou ideologii. „Je mnoho těch, s nimiž bych neměl být v kontaktu, ale z 3800 vězňů v Norsku je

každopádně 50, kteří jsou ke kontaktu vhodní. Platí pro ně však jiný vězeňský režim. Ale kde je vůle, tam je cesta,“ řekl.

Proces potrvá do středy 18. ledna. /čtk/

De facto doživotí

Breivik 22. července 2011 ve vládní čtvrti v Oslu odpálil nálož, která připravila o život osm lidí. Krátce nato postřílel 69 členů letního tábora sociálnědemokratické mládeže na nedalekém ostrově Utøya. V roce 2012 byl za terorismus odsouzen k 21 rokům vězení. To je nejvyšší jednorázový trest, který je v Norsku možné uložit, lze ho ale opakovaně prodlužovat de facto až na doživotí.

Rusko potřebuje terapii

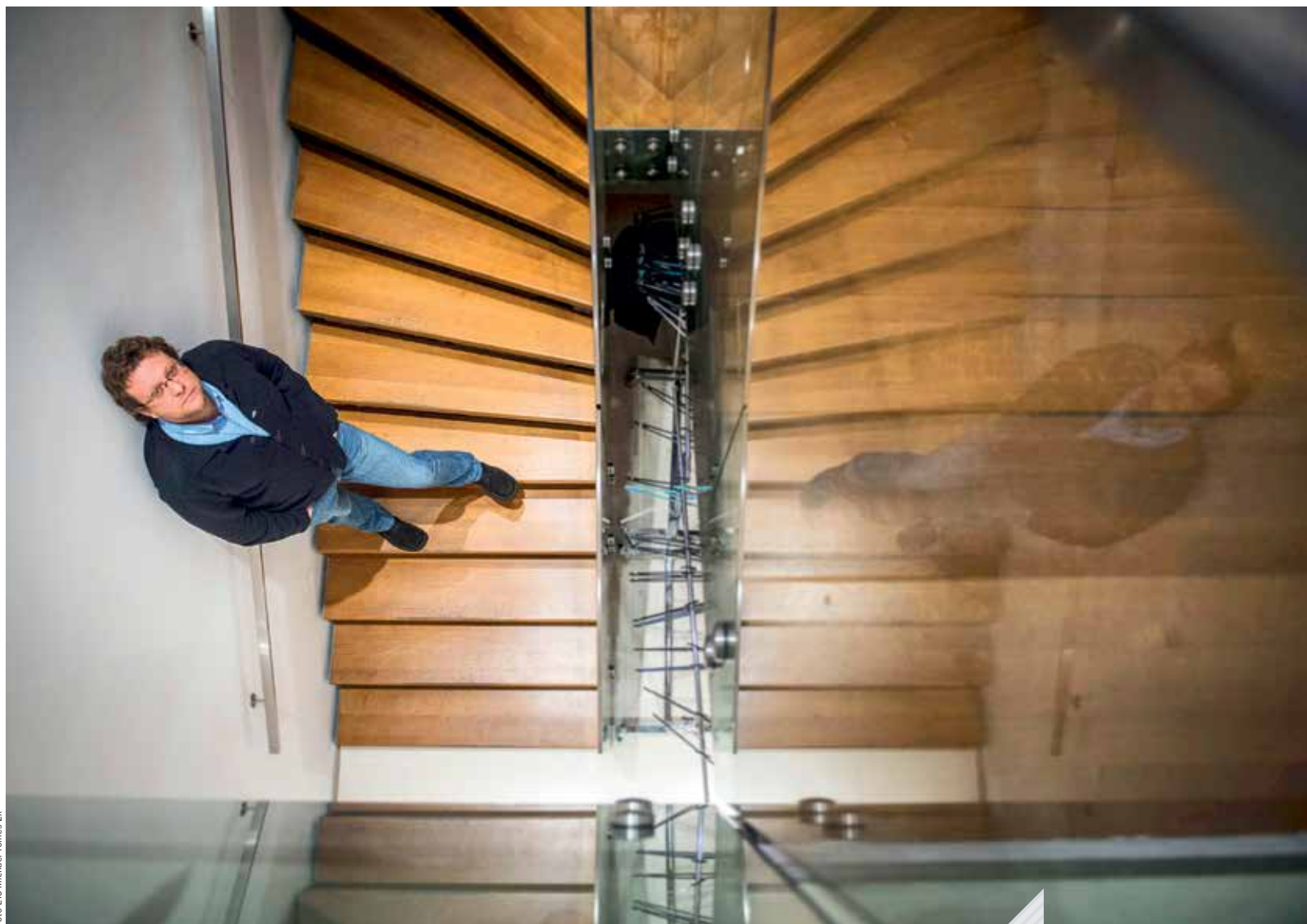

Foto E15 Michael Tomáš 2x

■ Mluví rychle, s lehkou žoviálností vzdělaného Angličana. Ta však rychle těžkne pod vahou jeho slov **o Rusku**. Napjaté ticho přichází stále častěji a vtípky hořknou. Rusko jako ochránce tradičních, konzervativních hodnot? „To je jenom hovadina pro lidi, kteří potřebují svého hrdinu... Ale to není náhoda, Vladimir Putin se do té pozice sám postavil. Říká, co se lidem líbí,“ líčí **britský novinář ruského původu Peter Pomerancev** svou devítiletou zkušenost z největší země světa.

Jan Pavec

E15 Jste synem emigrantů. Byl byste jiný, kdybyste vyrostl v Sovětském svazu? Právděpodobně bych byl mnohem odhodlanější. Jako rozmazlený Londýňan všechno relativizuji. Asi bych byl lepší člověk. Druhá generace disidentů v Rusku a na Ukrajině mnohem jasněji rozeznává rozdíl mezi dobrým a špatným.

E15 Proč myslíte? V Rusku jsou morální rozhodnutí velmi jasná. Buď jste se zlem, nebo ne. Na Západě je to mnohem nejasnější, korupce a nemoralita jsou mnohem rafinovanější. Rusové z mé generace v tom mají jasno.

▼ Rusové nikdy nepřestali mít rádi Ameriku. Jsou proti ní politicky, ale vždycky tam chtěli žít.

Buď se systémem bojují, nebo jsou s ním.

E15 Kolik lidí se proti systému staví? To je problém, systém je velmi chytrý. Prakticky všichni mí přátelé se velmi vědomě stáhli do neutrality. Nestarají se o politiku. Už to samo o sobě je morálním rozhodnutím.

E15 Proč jste před šestnácti lety odjel do Moskvy? Chtěl jsem dobrodružství a těch Moskva nabízela hodně.

E15 Dívali se na vás jako na cizince? Mí rodiče odjeli v roce 1978, bylo mi osm měsíců. Na mém přízvuku tedy bylo poznat, že jsem odjinud, ale mysleli si, že jsem odjel až po rozpadu Sovětského svazu. Díky tomu mi více důvěřovali, brali mě, jako že jsem jeden z nich, ne jako cizince. Bylo to privilegium.

E15 Jak to na začátku nového tisíciletí v Moskvě vypadalo? Byla tam obrovská energie, po krachu v roce 1998 lidé

znovu získávali sebedůvěru. Všechno se měnilo a byla spousta příležitostí. Lidé velmi rychle hodně bohatli, z chudoby se dostávali mezi střední třídu. Vládl pocit, že je všechno možné, bylo to vzrušující. Večírky byly úžasné.

EB Pracoval jste pro televizi TNT. Co vás na tom bavilo? Nevěnovali se zprávám, takže měli volnost. Byl to kanál plný mladých lidí, kteří viděli popkulturu jako způsob, jak narušit některé ruské stereotypy a myšlenky, bylo tam hodně gayů. Dělalí inovativní věci, zavedli sitcomy, reality show, stand-up komedii. Také riskovali, když se pouštěli do kritické komedie o společnosti.

EB Jaký je rozdíl mezi britskými a ruskými televizemi?

V něčem je to podobné, v obou zemích se snaží dělat pořady, které budou sledované. Všechno se ale mění, když dojde na politiku. Pak je úplně všechno řízené centrálně. Každý pátek bývala porada, kde byli šéfové zpravodajství z jednotlivých televizních stanic a Kreml jim říkal, jaký příběh se bude vysílat. Amerika je špatná, Turecko je nepřítel. Kdo může být ve zpravodajství a kdo ne.

EB Je v Rusku televize důležitá?

Úplně klíčová. První věc, kterou Putin udělal při nástupu k moci, bylo ovládnutí televize. Ještě dříve než ovládl ropné společnosti, armádu, bezpečnostní složky. Je to velká země, televize je jediná věc, která ji může držet při sobě. Občanská společnost je velmi slabá.

EB A co internet?

Kvůli němu Kreml panikaří. Na začátku hodně nakupoval on-line zpravodajství. Relativně se mu dařilo, ale ne vzhledem k velikosti investic. Internet se hůře monopolizuje. Alexej Navalnyj (jeden z nejvýraznějších ruských opozičních aktivistů – pozn. aut.) si může založit blog a dosáhnout stejné návštěvnosti jako ty koupené zpravodajské servery, přečtou si ho miliony lidí.

Už teď Kreml zavádí bizarní zákony. Když budete sdílet něco extremistického, mohou vás zatknout. A oni sami definují, co je extremistické. Šíří strach, že cokoli napíšete

na internet, mohou použít proti vám. Jsou z toho ale zmatení a internet by chtěli kontrolovat víc.

Kreml funguje nejlépe, když lidem dají určitou porci svobody. Poučili se z dob Sovětského svazu a uvolnili určitý prostor pro opozici. Povolili existenci některých liberálních nebo protivládních složek, které ale nepřímo ovlivňují. Někteří lidé ve vedení země jsou ale docela hloupí, takže mohou dělat chyby.

EB Jaký společenský model ruská média prosazují?

Rusko je součástí vítězího globálního trendu. Po celém světě je hodně hráčů se společným zájmem zničit liberální mezinárodní řád

EB Rusové sami nedovedou artikulovat svá traumata. Hodně mluví a vypadají jako extroverti. Když ale zabrousíte do jejich rodinné historie, nastane úplné ticho.

jako takový. Spojuje je politické autoritářství, odpor k mezinárodním pravidlům a normám, kult bílého muže a konspirační rétorika.

EB Rusko se často považuje za ochránce tradičních, konzervativních hodnot.

To je jenom hovadina pro lidi, kteří potřebují svého hrdinu. S realitou to nemá nic společného. Ale to není náhoda, Vladimir Putin se do té pozice sám postavil. Říká, co se lidem líbí.

EB Když ve Spojených státech vyhrál Donald Trump, jak Putin Rusům vysvětlí, že Američané jsou teď kamarádi?

Lehce. Turecko bylo po sestřelení ruské stíhačky nepřítel číslo jedna. Ted' jsou to věční přátelé.

EB Proč je to tak lehké?

Je to hra a lidé to vědí. Je to zpráva – pokud chcete jít s námi, musíte říkat takhle slova. Když vždy jen přesvědčování. Média sdělují, jaká je pozice vlády. Jestli chcete být součástí, následujte ji. Rusové mimocho-

dem nikdy nepřestali mít rádi Ameriku. Jsou proti ní politicky, ale vždycky tam chtěli žít. Není to žádná hluboká nenávisť. Putin vždy věděl, že musí hrát hru dobré a špatné Ameriky.

EB Proč jsou Rusové tak nostalgičtí, pokud jde o jejich impérium?

Dokážou o sobě přemýšlet jen jako o říši. To není nostalgie, je to jedna z mála koherentních věcí, která je drží při sobě. Aby si lidi emocionálně udržela, musí vláda udělat zvláštní trik. Odstraňuje traumatické vzpomínky. Soustředí se jen na kousek minulosti, kterým byla druhá světová válka. Veškerá ostatní historická traumata vkládají do tohoto

EB Bylo něco, co vás v Rusku opravdu překvapilo?

Vyrostl jsem v Anglii a moje myšlení moc ruské není. Můžete o tom číst, ale dokud tam nežijete, tak to nepochopíte. Jde o dvojí myšlení, být schopný žít s věcmi, kterým nevěříte. Člověk stojí ráno za Putinem, večer proti němu a s touto protichůdností běžně žije. Kreml takové myšlení instinktivně pěstuje. Kvůli tomu nikdy nemůžete nic změnit, protože neexistuje jeden koherentní systém myšlenek. Trvalo mi devět let, než jsem to pochopil.

EB K čemu jste dospěl?

Odjel jsem. Chtěl jsem tehdy udělat velké historické dokumentární drama, to byla moje ambice. A dostal jsem

kterí předtím vypadali rozumně. Od té doby se už atmosféra normalizovala. Lidé nemluví o politice, agresivní patriotismus ustoupil.

EB Měli bychom se Ruska bát?

Putin ukázal, že v zoufalství je připravený vpadnout do jiné země. To nemůžeme ignorovat. Měli bychom mít na paměti, že je tu představitel státu, který masivně investuje do zbrojení a propagandy. Bylo by velmi hloupé to ignorovat. Druhou věcí je, že jednou se Rusko musí rozpadnout. To se říší stává. A takový rozpad může být velmi bolestný. To je jeden z důvodů, proč se ho Západ vždy snažil udržet pohromadě.

Peter Pomerancev (39)

Syn ruského disidenta a spisovatele Igora Pomeranceva opustil rodný Kyjev už v osmi měsících. Jeho rodina se usadila v Londýně. V roce 2001 odjel do Moskvy, kde devět let vytvářel televizní pořady pro stanici TNT. Po odjezdu píše o ruské propagandě pro média jako Foreign Policy nebo Financial Times. Nedávno vyšla v českém překladu jeho kniha Nic není pravda a všechno je možné, v ní popisuje svou zkušenost z pobytu v Rusku.

období, pak vám uleví tím, že vám dají mýtus o vítězství. Trochu to připomíná taktiku vedoucích sekt. Nemluví o věcech jako Černobyl nebo Stalin, ze kterých vláda vychází špatně. Soustředí se jen na zlo, které mohou hodit na někoho jiného.

EB Často se objevují argumenty, že Rusům nerozumíme.

Jde spíše o to, že Rusové sami nedovedou artikulovat svá traumata. Je to zvláštní, hodně mluví a vypadají jako extroverti. Když ale zabrousíte do jejich rodinné historie, nastane úplné ticho. Rusko je po tom, co se odehrálo za Stalina, v posmrtné fázi. Je to země, která potřebuje terapii.

nabídku ho udělat pro Kreml, pro Kanál 1. Potom šlo o morální otázku, jestli s takovými lidmi chci spolupracovat. Uvědomil jsem si, že kdybych zůstal, musel bych být konformistou nebo hrdinou, psát pro Novou Gazetu (liberální opoziční noviny – pozn. aut.) a nechat se zabít. To jsem nechtěl a uvědomil jsem si, že to není můj boj. Mí protivníci jsou v Londýně. To jsem já. Když člověk zůstane, musí bojovat pořádně.

EB Jak na vás teď Rusko působí?

Byl jsem v Moskvě, když nad východem Ukrajiny sestřelili letadlo MH-17. To bylo znepokojující. Město, které jsem miloval, mi vzali. Vládlo tam konspirační šílenství lidí,

Tvář dne

„Spravedlnost si posvítí na ty, kteří porušili zákon. Bránit maršálkovi Sejmu v jeho práci je kriminální čin,

řekl o protestu opozičních poslanců polský ministr vnitra Mariusz Błaszczak

str. 10

Foto: ČTK

Komentář

Bohumil Pečinka

Vnitro, Orwell a nejasný cíl

Většina debat o vzniku Centra proti terorismu a hybridním hrozbám při ministerstvu vnitra byla tragicky schematická. Kdo byl proti nebo poukazoval na rizika, dostal nálepku proruského agenta. Kdo tvrdil, že centrum pomůže objevovat dezinformace, tomu bylo vypáleno stigma cenzora.

Do toho se promítaly hlavně sympatie a nesympatie

k prezidentu republiky, který proti koncepci centra tvrdě vystoupil. Tím se diskuze definitivně zploštila: nemá rád Zemana najednou znamenalo podporovat vznik centra.

Podobná instituce není českým vynálezem. Odrážejí se v ní dva celosvětové trendy. Jednak nárůst počtu a vlivu dezinformačních webů, což je fenomén spjatý s digitální érou a novými formami ideologického pronikání. Ještě silnějším popudem ke vzniku těchto center byl pocit současného politického, ekonomického a mediálního establishmentu, že ztrácí kontrolu nad společenskými procesy.

Konkrétně v politicko-mediální oblasti už není tak jednoduché uzavírat „dealy“

a pakty o neútočení mezi velkými vydavateli, byznysem a politikou. Svět digitálních médií a Facebooku, který má stále větší vliv na veřejnost, upřímně děsí establishment všude na světě svou nekontrolovatelností. Současně s tím platí, že tento digitální svět je zdrojem mnoha dezinformací a hoaxů.

Hlavním smyslem vzniku podobného centra v Německu je pročešávat Facebook a udávat různé nekorektní diskuze na centrálu Facebooku, aby mohly být vymazány. To bylo ostatně výsledkem schůzky kancléřky Merkelové a Marka Zuckerberga. Hlavní idea německého centra vznikla v reakci na nezvládnutou migrační vlnu z léta 2015

a na způsob informování na sociálních sítích v čele s Facebookem. Tehdy došlo k prolomení informační blokády, kterou velká média při referování o uprchlících praktikovala.

Byl to zlom v historii německé žurnalistiky, protože snad poprvé přestal fungovat tradiční „železný kruh“ založený na strategickém partnerství vlády, velkých vydavatelů a byznysemů. Vznik německého centra má být pokusem odstranit a odloučit extrémní z veřejné debaty. Ale co bude zítra?

České centrum oficiálně vzniklo, protože tajné služby málo komunikují s veřejností a svá sdělení si nechávají pro sebe. Jenže nikdo neví, jaký má být cílový stav.

Šéfové centra naznačují, že kromě vnitra mají vzniknout podobné útvary i při bezpečnostních odborech všech ministerstev a zastřešovat to má vedení na Úřadu vlády. V tom případě vznikne silová struktura, která už by měla být ustavena ze zákona, protože půjde o útvar lehce politicky zneužitelný.

To může být hlavně v předvolebním boji rizikovým momentem celého projektu, protože bude platit: kdo ovládá centrum, ovládá část novinářských výstupů. A jak napsal Orwell: Kdo ovládá minulost, ovládá přítomnost, kdo ovládá přítomnost, ovládá budoucnost.

Autor je komentátorem týdeníku Reflex

NA HOUPAČCE

LUST

Jak vláda vylila s vaničkou i dítě

Nový zákon o spotřebitelském úvěru nakonec dopadne na ty, které měl původně chránit.

Dušan Šrámek

Do řady zákonů, které začaly platit na „černý čtvrtek“ 1. prosince, patří i nový zákon o spotřebitelském úvěru. Ten přináší řadu změn pro klienty tuzemských bank i pro samotné finanční ústavy především v oblasti hypoték. Norma v jádru vychází z potřeby vyhovět několika bruselským nápadům, nicméně během pobytu ve sněmovně doznala řady poslaneckých vylepšení. Na celé věci je krásně vidět, jak se přehnaná regulace nakonec může hravě obrátit proti těm, které má chránit.

PAPEŽŠTĚJŠÍ NEŽ PAPEŽ

Podle jednoho z přijatých opatření by měl klient banky mít možnost kdykoli předčasně splatit hypotéku. Navíc v měsíci před každým výročím uzavřením smlouvy bude možné zdarma splatit až čtvrtinu úvěrové jistiny, zatímco ve složitých životních situacích, jako je například dlouhodobá nemoc či úmrtí, bude předčasné splacení hypotéky úplně zdarma.

Jenomže obhospodáření hypotečního úvěru vždycky něco stojí. Do nákladů jsou rozpočítány výdaje finančního domu na celé smluvní období, takže jakékoli rozšiřování výjimek z obecného principu znamená ohrožení fungujícího ekonomického modelu. Poskytovatelé spotřebitelských úvěrů a hypoték budou zcela logicky nuceni tyto náklady kompenzovat jiným způsobem, a proto je ve formě vyšší úrokové sazby ponесou všichni spotřebitelé. V tomto

AKCE A REAKCE. Očekávané zvýšení úrokových sazeb kvůli novému zákonu povede ke zhoršení dostupnosti bydlení.

konkrétním případě se navíc ukazuje, že jsme v regulacích zase jednou papežštější než papež. Evropská směrnice o spotřebitelských úvěrech na bydlení totiž takto široké možnosti předčasného splacení zdaleka nepředpokládá a po členských státech jejich zavedení nevyžaduje.

PŘEDSTAVY O MOBILITĚ

Obdobný dopad na hypoteční trh bude mít i změna podmínek předčasného splacení části nebo i celé jistiny úvěru na bydlení v případě prodeje nemovitosti. Argument, že bude posílena pracovní mobilita obyvatelstva, je sám o sobě dost diskutabilní a nemá oporu v žádné analýze dopadů, o niž se ostatně ani nikdo nepokoušel. Navíc tento argument nezapadá ani do zdejších sociálních návyků a kulturních tradic. Jestli chce stát naučit nepřilíši mobilní Čechy cestovat za prací, budí, ale nemá právo svými představami a související politikou zatěžovat soukromý sektor.

Novelizace zákona dále ukládá poskytovatelům úvěrů povinnost důkladně prověřovat bonitu žadatele, tedy podrobně posoudit jeho schopnost splácet půjčku porovnáním jeho příjmů a výdajů při zohlednění dalších kritérií. Zajímavé je, že pokud poskytovatel půjčky tuto svou povinnost nesplní, bude podle zákona smlouva o úvěru neplatná. Spotřebitel pak bude moci půjčku vrátit nikoli podle smlouvy, kterou podepsal, ale „v době přiměřené svým možnostem“. To by ovšem v praxi mělo znamenat, že spotřebitel nebude platit žádné úroky a vrátí pouze samotnou jistinu půjčky. Nejenom že i kvůli tomu si banky či úvěrové společnosti započítají příslušné riziko do ceny úvěru, ale nejasné stanovení podmínek pro prověřování majetkových poměrů žadatele povede jenom k soudním sporům, nemluvě o možné kolizi s antidiskriminační legislativou.

POVINNÉ POUČENÍ

Už zcela humorně působí zákonem uložené povinné poučení, které musí být součástí každé úvěrové smlouvy a které svou délkou a složitostí dalece předčí tolik kritizované úvěrové podmínky pod čarou.

Restrikce v rámci zmíněného zákona tedy povede maximálně k tomu, že patologické zájemce o úvěr bude vyhánět mimo legální ekonomiku, do spárů lichvářů se všemi sociálními a kriminálními důsledky. Očekávaná reakce finančního trhu v podobě zvýšení úrokových sazeb pak povede pouze ke snížení celkového objemu poskytnutých úvěrů a zhoršení dostupnosti bydlení, což se může v důsledku negativně projevit až ve snížení hospodářského růstu. Současně vládní garnitura se tak v případě hypoték ukázkově podařilo vylít s vaničkou i dítě.

Autor je publicista a redaktor serveru Česká justice

Duel

Je přece nenormální, aby tradiční politické strany, které jsou prohnílé korupcí, uzavřely prostor pro lidi, kteří v životě něco dokázali a kteří by chtěli jít pomoci naší zemi,

řekl o novele zákona o střetu zájmů vicepremiér Andrej Babiš

Z toho, jak nepřiměřeně reaguje miliardář Babiš na zpřísnění střetu zájmů, je evidentní, že veřejný zájem opravdu zákonnou ochranu potřebuje,

řekl premiér Bohuslav Sobotka

Jak to vidí

Bič na bezdětné

Petr Kolman

Z dílny ministerstva práce a sociálních věcí vzešel návrh na docela zásadní změnu systému sociálního pojištění. Na chystaných úpravách mě obzvláště zaujala myšlenka, že by bezdětní lidé povinně platili na sociálním pojištění více než ti, kteří mají a vychovávají potomky. Na první pohled jistě správná myšlenka; ostatně není ve hře úplně poprvé. Nicméně dábel se skrývá v detailech. Pokud by se skutečně více zohledňoval počet dětí, nebylo by systémově správné a logické „započítávat“ jen takové vychované děti, které do systému následně odvedou nějakou relevantní částku? Jakou přidanou hodnotu přináší systému někdo, jehož děti jsou například dlouhodobě nezaměstnané, či dokonce vězněné? A co s dětmi, které vystudují českou střední a vysokou školu a pak se odstěhují do zahraničí, třeba do USA, a tam odvádějí sociální pojištění? Není pro společnost užitečnější z tohoto pohledu paradoxně člověk bezdětný? Jak daleko jsme ochotni v sociálním inženýrství zajít? Nová pravidla, i kdyby prošla, nemohou platit retroaktivně. Dnešní bezdětní šedesátníci se tedy nemusejí bát, že by zpětně dopláceli za léta své bezdětnosti. Nevím ale, zda si ministerstvo uvědomuje, že zvýšené sociální pojistné by nejvíce dopadlo na dnešní mladé kolem 20 až 30 let, tedy na lidi v optimálním reprodukčním věku. Těžko pochopit, proč by nejvyšší odvody měli platit lidé, kteří by si naopak měli intenzivně stráždat finanční prostředky na založení rodiny.

Autor je právník a pedagog

Pište nám

Vážení čtenáři, zajímá nás, co si myslíte.

Své názory a polemiky zasílejte na nazorye15@cninvest.cz. Nebo s námi diskutujte na našem [webu](http://www.e15.cz) (www.e15.cz), na [Facebooku](https://www.facebook.com/denike15) (www.facebook.com/denike15) či na [Twitteru](https://twitter.com/E15news) (@E15news).

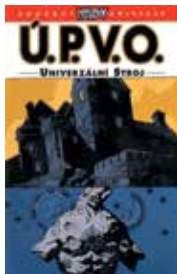
Minirecenze

KOMIKS

Různí autoři: Ú.P.V.O. 6. Univerzální stroj

(Nakladatelství: Comics Centrum)

Scenáristicky téměř dokonale komiks. Takový je šestý komiks z řady Ú.P.V.O., která patří do fikčního světa Hellboye. Tentokrát se příběh agentů bojujících s paranormálními jevy rozpadá na pár samostatných, ale skvěle se prostupujících dějových linek. Doktorka Corriganová vyrazí za tajemným prodejcem knih, protože se snaží zachránit jednoho z kolegů. Prodejce ji však zajme a žádá o výkupné. Mezitím si zbylí členové týmu vyprávějí několik historek z dávných dob, které rozšiřují již tak košatý vesmír tohoto komiksu. Vše se pak slije v jedno perfektní finále, které ale také přinese smrt jednoho z hrdinů. Mimořádné poutavý komiks, který oslavuje touhu člověka vyprávět příběhy.

KNIHY

Lukáš Skupa: Vadi – nevadí

(Nakladatelství: Národní filmový archiv)

Publikace s tajemným názvem Vadi – nevadí a vše vysvětlujícím podtitulem Česká filmová cenzura v šedesátých letech je zajímavá hned ze dvou důvodů. Obsahově zaujme přístup autora, který se pokouší odhodit tradiční ideologický balast a cenzuru bere jako historický fakt.

Díky tomu popisuje reálnou cenzurní praxi tak, jak se většinou jiných autorů nedaří. Z grafického hlediska pak upoutá na první pohled fakt, že jde o velmi pěknou knihu. Typograficky si tvůrci vyhráli se značně členitým textem, zároveň celá kniha je stylizována do rudé, což je sice mírně prvoplánový, přesto dost funkční nápad. Toto je rozhodně jedna z cest, jak obsahově důležitou literaturu přiblížit trochu širšímu okruhu čtenářů.

BLU-RAY
Letiště

(Vydavatel: Magic Box)

Magic Box pokračuje ve vydávání především americké klasiky na moderních discích Blu-ray. Řada přišla na Letiště, jeden z nejslavnějších katastrofických snímků filmové historie. Adaptaci románu Arthura Haileya natočil v roce 1970 Ross Hunter a s deseti nominacemi patřil snímek k velkým favoritům oscarového klání následujícího roku. Dnes však snímek přece jen působí mírně omšele a příliš dobové, což však neplatí pro herecké výkony legendárních herců v hlavních rolích – Burta Lancastera, Deana Martina a Jean Sebergové.

Stanislav Šulc

Rozplakali jsme Vatikán a šokovali Poláky, říká režisérka

■ **Nové drama** v českých kinech **Agnus Dei** připomíná málo známou kapitolu z poválečných dějin. Jejimi hrdinkami jsou **polské jeptišky** znásilněné sovětskými vojáky a mladá francouzská doktorka, která jim koncem roku 1945 pomáhá. Námět inspirovaný skutečnými osudy zní chmurně, francouzská režisérka **Anne Fontaineová** svůj film ovšem vidí jako příběh o naději a solidaritě.

Iva Přivřelová

ES Proč jste chtěla připomenout zrovna tento příběh traumatizovaných žen?

Protože je velmi dojemný a komplexní. Vypráví o důležitých věcech, o víře, mateřství, o setkání dvou světů, náboženského a světského. Náš film

se Mathilde jako ta v našem filmu, ale Madeleine Pauliacová.

ES Jak moc se filmová Mathilde podobá skutečné Madeleine?

Kromě toho, že šlo také o mladou lékařku, byla i Madeleine dost pragmatická a věřila ve vědu. Ale ve skutečnosti šlo o katoličku. Komunistku jsem z doktorky

a nestojí o kontakt s vnějším světem. Chtěla jsem, aby divák spolu s Mathildou postupně poznával, co se jim stalo, a pozvolna si k nim nacházel cestu.

ES Před natáčením jste sama strávila nějaký čas v klášteře. Změnila jste pod vlivem setkání s jeptiškami ve filmu něco zásadního?

Řekla bych, že díky nim není postava matky představené tak černobílá, nyní lépe pochopíte její motivy. Má zkušenost z klášteře, kde plyne život jinak, rovněž inspirovala rytmus filmu. Dovolila jsem si v něm mít i ticho. Takže můj pobyt s jeptiškami ovlivnil způsob, jak jsem Agnus Dei natočila.

ES Příběh jeptišek znásilněných tzv. osvoboditeli asi v Polsku není moc známý?

Není, dlouho se tajil. Takových případů se přitom na konci války stalo hodně, i v dalších zemích. V Polsku veřejnost tyto události vlastně objevila až díky tomuto filmu. Poláci byli docela šokováni, že k něčemu takovému u nich došlo. Šokovalo je i chování matky představené, která reaguje na situaci dost násilně. K Polákům toto téma stále promlouvá, potíže jsem tam nicméně s nikým neměla. Sehnali jsme polského koproducenta, mohli jsme natáčet ve víceméně opuštěném polském klášteře. Vlastně jsem čekala, že to bude těžší.

ES Je pravda, že jste film ukázali i ve Vatikánu?

Ano, tamní reakce byly víc než dobré. Považují ten film za terapeutický, pro církev. Arcibiskup Carballo, který má blízko k papeži Františkovi, ví, že jde stále o aktuální příběh, že pořád v mnoha zemích dochází ke znásilňování žen, i věřících. Měl proto pocit, že je důležité takové filmy vidět a podobným událostem čelit, ne je skrývat. Projekt se zúčastnili i arcibiskupové, mniši a jeptišky. Mnoho z nich na konci plakalo.

Foto: profimedia.cz

se sice odehrává nedlouho po druhé světové válce, v mnoha zemích ovšem k obdobnému násilí na ženách stále dochází.

ES Vychází děj Agnus Dei z konkrétních osudů?

Ano, příběh je založen na denících mladé francouzské lékařky Červeného kříže. Nejmenovala

udělala já, aby byl kontrast mezi ní a jeptiškami větší.

ES Díky tomu, že je Mathilde pragmatická a ateistka, je asi i bližší dnešnímu divákovi.

Nejspíš ano. Klášter je zvláštní komunita, na niž nejsme zvyklí. Jeptišky žijí uzavřené, navíc ty v Agnus Dei jsou traumatizované

Autorka je spolupracovnicí redakce

Návrat Klimt 1918 je čirá radost

■ Jednu z nejpříjemnějších desek loňského roku vydala italská skupina Klimt 1918. Na novinkovém dvojalbu se přiklání k popu ještě více než doposud.

Stanislav Šulc

Po dlouhých osmi letech vyšla loni v listopadu nová deska italských Klimt 1918. A došlo hned na dvojalbu Sentimentale Jugend, jehož název odkazuje na experimentální kapelu z počátků osmdesátých let vedenou Alexandrem Hackem, jedním z pozdějších zakladatelů Einstürzende Neubauten. Téměř dvouhodinová nahrávka potvrzuje, že italská skupina patří k tomu nejzajímavě-

šimu, co evropská hudební scéna na přelomu tisíciletí dala světu.

Klimt 1918 založili bratři Marco a Paolo Soellnerové poté, co se rozpadla jejich předchozí deathmetalová kapela Another Day. Se změnou jména a spoluhráčů přišla také výrazná změna zvuku a Klimt 1918 se přiklonili k pomalejšímu a temnějšímu gothic rocku. Již v roce 2000 vydala skupina vlastním nákladem demo Seccession Makes Post-Modern Music, které získalo ve specializovaných magazínech skvělé recenze, a skupina se dočkala profesionální smlouvy. Oficiální prvotinou se tak stalo album Undressed Momento z roku 2003, na němž skupina ustavila melancholický zvuk, který ji proslavil a jež hraje dodnes.

Desky Klimt 1918 stojí na snových shoegazových kytarách, skladby pak mnohdy gradují v typickém post-rockovém tempu od minimalistického naznačení melodie po masivní finále. Klimt 1918 však na rozdíl od spousty jiných post-rockových kapel nezatrucují ani písničkový formát se silným refrémem. Aby dostáli svým avantgardním kořenům, využívají Italové často překvapivé rytmičky vycházející z elektronických žánrů.

Novinkovou dvojedskou Sentimentale Jugend Klimt 1918 navazují na prozatím poslední album Just in Case We'll Never Meet Again (Soundtrack for the Cassette Generation) z roku 2008. Melancholie stále přibývá, čemuž vydatně pomáhá také zastřený vokál Marca Soellnera. Výraznější změnou pak

je snad ještě větší přiklonění k popu. Ačkoli působivý zvuk občas nabourává různé zcizující zvuky, melodické linky jsou natolik silné, že vše překonají. Dalším důkazem ještě většího přiklonu k popu může být také zařazení coververze oscarové písně Take My Breath Away, kterou sice nahrála losangeleská skupina Berlin, ale složil ji Ital Giorgio Moroder spolu s Tomem Whitlockem. Návrat Klimt 1918 na scénu je potěšující zprávou. Třeba se konečně dostane i mimo širší publikum.

Klimt 1918:
Sentimentale Jugend

Vydavatel: Prophecy Records, 2016
Hodnocení: 90 %

Krátce

Kina uvedou Moonlight v předpremiérách

Americký snímek Moonlight, který v uplynulých dnech získal cenu Zlatý glóbus za nejlepší film v kategorii drama, se v tuzemských předpremiérách představí na přelomu ledna a února. Uvedou ho pražská kina Světozor, Aero a Bio Oko, Bio Central v Hradci Králové a brněnské kino Scala. Drama režiséra Barryho Jenkinse bude mít oficiální premiéru v českých kinosálech 23. února.

Anděl Páně 2 překonal v hranici milionu diváků

Pohádka Anděl Páně 2 režiséra Jiřího Stracha překonala v tuzemských kinech hranici milionu diváků. Podle údajů distributora film vidělo 1 001 419 lidí. Po roce 2000 dosáhly na milionovou hranici návštěvnosti z českých filmů pouze Tmavomodrý svět, Vratné lahve, Ženy v pokušení a nyní Anděl Páně 2.

Indián Kovařík vzpomíná na Dvořáka

Vzpomínky Josefa Jana Kovaříka, přítele skladatele Antonína Dvořáka, nabízí nová publikace Nejraději mne tituloval indiánem. Americké vzpomínky na Antonína Dvořáka. Kniha vychází také v angličtině pod názvem Three Years with the Maestro. An American remembers Antonín Dvořák. Autorkami edice jsou kurátorky pražského Muzea Antonína Dvořáka Kateřina Nová a Veronika Vejvodová. Oba tituly vydalo Národní muzeum.

O₂ arena měla loni rekordní návštěvnost

Pražská O₂ arena loni dosáhla rekordní návštěvnosti 801 tisíc lidí. Jde o největší počet návštěvníků za rok od otevření haly v roce 2004, bez zahrnutí mimořádného vlivu předloňského šampionátu v hokeji. Nejvíce lidí na jednu akci přilákal koncert Paula McCartneyho, a to zhruba 18 tisíc, což je maximální kapacita O₂ areny. (čtk)

Tipy

Nova Cinema • 21.25

VOLNÝ PÁD

William Foster v podání skvělého Michaela Douglase opouští své auto v nekonečné dopravní zácpě uprostřed dálnice a pouští se do boje s realitou současného velkoměsta. A zanechává po sobě stále větší záhadu.

Klub Lávkva, Praha • 19.00

MARTHA A TENA: NOVOROČNÍ KONCERT S HOSTY

Sestry Martha a Tena Elefteriadu pokračují v tradici svých pražských koncertů. Posluchače čekají největší hity i nejkrásnější řecké písničky. K tomu několik skvělých hostů.

E15

Milovník havajských košil, který změnil svět

■ Jako většina animátorů chtěl i on celý život pracovat pro Disneyho. Ačkoli byl v první polovině osmdesátých let ze slavného studia vyhozen, dnes šéfuje hned třem animačním studiím, jež Walt Disney Company vlastní. **John Lasseter**, milovník havajských košil a čerstvý šedesátník, je jedním z **klíčových mužů počítačové revoluce, jež navždy proměnila animovaný film.**

Stanislav Šulc

Magazín Forbes loni odhadl jmění Johna Lassetera na 100 milionů dolarů. Na první pohled nejde o závatnou částku, přesto čerstvý šedesátník patří k nejdůležitějším a nevlivnějším mužům dnešního Hollywoodu. Mezi jeho nejbližší spolupracovníky patřil zakladatel Applu Steve Jobs, dnes je Lasseter v přímém kontaktu se šéfem Walt Disney Company Bobem Igerem. Právě Iger stál za rozhodnutím koupit v té době mimořádně úspěšné animační studio Pixar a do čela celé animační divize Walta Disneyho dosadit Lassetera. A tím dostat disneyovskou animaci znovu na vrchol zájmu.

ZROZEN PRO UMĚNÍ

John Lasseter se narodil v roce 1957 v Hollywoodu jako jedno z dvojčat. Již v šesti letech se po návštěvě disneyovky Meč v kameni rozhodl, že bude kreslířem. Ve výtvarném umění jej podporovala především matka Jewell Mae, učitelka umění na střední škole Bell Gardens. „Matka věřila, že umělecká dráha je šlechtetné povolání,“ prohlásil Lasseter. Díky ní si uvědomil, že podpora kreativity je to nejcnější v životě. S podobným přístupem se o mnoho let později setkal u Steve Jobse.

Důležitým momentem Lasseterova uměleckého zrání bylo studium na Kalifornském uměleckém institutu. Ve třídě se tenkrát

setkal mimo jiné s Bradem Birdem či Timem Burtonem a s mnoha později slavnými výtvarníky a animátory. Po ukončení studia v roce 1979 se Lasseterovi okamžitě splnil velký sen a dostal nabídku stát se animátorem u Walta Disneyho. Pro představa: Disney v té době dostal asi 10 tisíc portfolií a jen 150 z nich studio vybralo pro stáž a 45 z nich nakonec skutečně dostalo práci. Lasseter si nabídku vydobyl především nápaditým krátkým filmem *Lady and the Lamp*. Již v něm projevil mimořádný cit pro krásnou animaci, ale také pro pointu a humor.

REVOLUCE

Ačkoli Lasseter Disneyho studio obdivoval, nijak se netajil názorem, že od poloviny šedesátých let ustrnulo. V letech 1980 a 1981 se náhodně dostal k nahrávkám tehdejších experimentů s počítačovou animací. Ale až po zhlédnutí prací na chystaném hraném filmu *Tron* Lasseter pochopil, že iluzi trojrozměrnosti, o níž se dlouhá desetiletí pokoušeli animátoři včetně Walta Disneyho, počítače zvládnou mnohem lépe a snáze než kouzla s kamerami. Být revolucionářem na začátku kariéry se mu však nevyplatilo a Lasseter byl od Disneyho propuštěn.

Díky kontaktům v animátorské komunitě však brzy dostal zajímavou práci u Lucasfilmu. Zde se setkal s Edem Catmullem, který je dodnes jeho nejbližším spo-

lupracovníkem. Animátor se dostal do divize počítačové grafiky, která se původně zaměřovala na vývoj technologie, nikoli filmů. Přesto se tu Lasseter mohl plně realizovat a v průběhu čtyř let zde vytvořil několik krátkých filmů. Osamostatnění divize, která se přejmenovala na Pixar, začalo v roce 1983, kdy se George Lucas rozvedl. Aby zvládl finančně náročný rozvod, rozhodl se slavný filmař a producent Pixar (stále ještě technologickou společnost, nikoli studio) prodat. Transakce se uzavřela v roce 1986 a novým majoritním vlastníkem Pixaru se stal spoluzakladatel Applu Steve Jobs.

PRVNÍ ÚSPĚCHY

Díky setkání dvou kreativních geniů Steva Jobse a Johna Lassetera odstartovala zlatá éra Pixaru, kterou lemoval zisk Oscara pro nejlepší krátký animovaný film za Plechového panáčka a tvorba kultovního krátkého filmu *Suvenýry*. Po úspěchu Plechového panáčka v roce 1988 dostal Lasseter nabídku, aby se vrátil k Waltu Disneymu. „Budťo půjdu do Disneyho a budu režisérem, nebo zůstanu tady a změní svět,“ řekl prý tehdy Lasseter spoluzakladateli Pixaru Edu Carmullovi.

Naplnovat tuto vizi začal okamžitě, ačkoli trvalo ještě téměř deset let, než svět uviděl výsledky jeho snahy. Po oscarovém úspěchu Plechového panáčka začaly práce na prvním celoveč-

Pět nejúspěšnějších filmů Pixaru

1. Toy Story 3 (2010)

Třetí snímek klíčové pixarovské série je umělecky jeho nejzdařilejším. Díky mimořádnému scénáři se o něm spekulovalo v souvislosti s možným Oscarem pro nejlepší film roku, což se ještě žádnému animovanému filmu v historii nepodařilo. Třetí Příběh hraček celosvětově utržil 1,07 miliardy dolarů.

2. Hledá se Dory (2016)

Loňský hit navazoval na jeden z nejslavnějších filmů pixarovské historie Hledá se Nemo. Ačkoli měla loňská novinka pozitivní recenze a skvělý divácký ohlas, nebyla ani mezi nominovanými na Zlatý glóbus. Uvidí se, jak obstojí v boji o Oscara. Proti ní stojí tvrdá konkurence od sesterského studia Walt Disney Zootropolis: Město zvířat. Tržby pixarovského filmu činily 1,03 miliardy dolarů.

3. Hledá se Nemo (2003)

Při zohlednění inflace je Hledá se Nemo největším hitem Pixaru v amerických kinech. V celosvětovém měřítku a v nominálních cenách vstupenek pak tržby 899,2 milionu dolarů představují třetí místo. Hledá se Nemo je jedním z klíčových pixarovských snímků, které pomohly dostat počítačovou animaci na absolutní vrchol zájmu. A také první Oscar pro celovečerní animovaný film Pixaru.

4. V hlavě (2015)

Prozatím poslední snímek Pixaru, který dostal cenu americké filmové akademie. A zároveň s tržbami 857,6 milionu dolarů čtvrtý nejúspěšnější film studia. V hlavě evropskému divákovi vzdáleně připomíná seriál *Byl jednou jeden život*, ale je pixarovsky dokonale emotivní.

5. Univerzita pro příšerky (2013)

Pátý nejúspěšnější film historie Pixaru hodně vypovídá o jeho byznysu. Jde o volné pokračování skvělého snímku Příšerky s. r. o. Dvojka však kvalitativně příliš nezaujala a Pixar byl osočován, že mu došly nápady. Přesto díky silné reklamě a známosti brandu u diváků Univerzita pro příšerky uspěla a celkové tržby se přiblížily 745 milionům dolarů.

ním filmu, který by byl celý vytvořen pouze počítačovou animací. Vedle Pixaru se na přípravách Toy Story: Příběhu hraček podílelo také studio Walt Disney, jehož distribuční divize Buena Vista v roce 1995 snímek uvedla do kin. Toy Story se stala okamžitou senzací, Lasseter za ni dostal zvláštního Oscara za mimořádný kinematografický počín, a co bylo nejdůležitější – počítačová animace se stala nejdůležitějším směrem kresleného filmu. Potvrdila se tím vizionářská slova Steva Jobse, kterými motivoval Lassetera k co nejlepší práci na Toy Story. „Když Apple udělá počítač, jaká je jeho životnost? Možná tři roky. Za pět let je z něj lapač prachu. Technologie jde kupředu děsně rychle. Ale když ty odvedeš svou práci na Toy Story správně, výsledek bude napořád.“

VĚK PIXARU

Úspěch první Toy Story odstartoval renesanci zájmu o animované filmy. A Pixar byl spolu s konkurenčním studiem DreamWorks Animation v čele této revoluce. Sám Lasseter jako režisér vytvořil kromě první a druhé Toy Story ještě Život brouka a první dva díly Aut.

V současnosti pracuje na čtvrtém díle Toy Story, který do kin vstoupí v roce 2019. Jako producent nebo jako umělecký supervizor je však Lasseter podepsán pod všemi díly Pixaru včetně Hledá se Nemo, Příšerky s. r. o. nebo V hlavě.

Díky úspěchu Pixaru a dalších studií se americká filmová akademie dokonce rozhodla vytvořit zcela novou kategorii Oscarů – nejlepší animovaný film roku. Paradoxně Pixar tuto

John Alan Lasseter (60)

S animací začal v sedmdesátých letech. Postupně pracoval u Walta Disneyho či v Lucasfilmu.

Po osamostatnění divize počítačové grafiky známé jako Pixar se stal jednou z vůdčích osobností nového studia. Podílel se na několika desítkách snímků, dostal zvláštního Oscara za první Toy Story. Žije v Kalifornii, s manželkou Nancy má pět synů.

cenu v prvním roce udílení (2001) nezískal, jeho kandidáta Příšerky s. r. o. porazil první Shrek od DreamWorks Animation. Jinak je ale Pixar velkým hegemonem při udílení Oscarů v animačních kategoriích, jeho celovečerní snímky získaly již devět Oscarů.

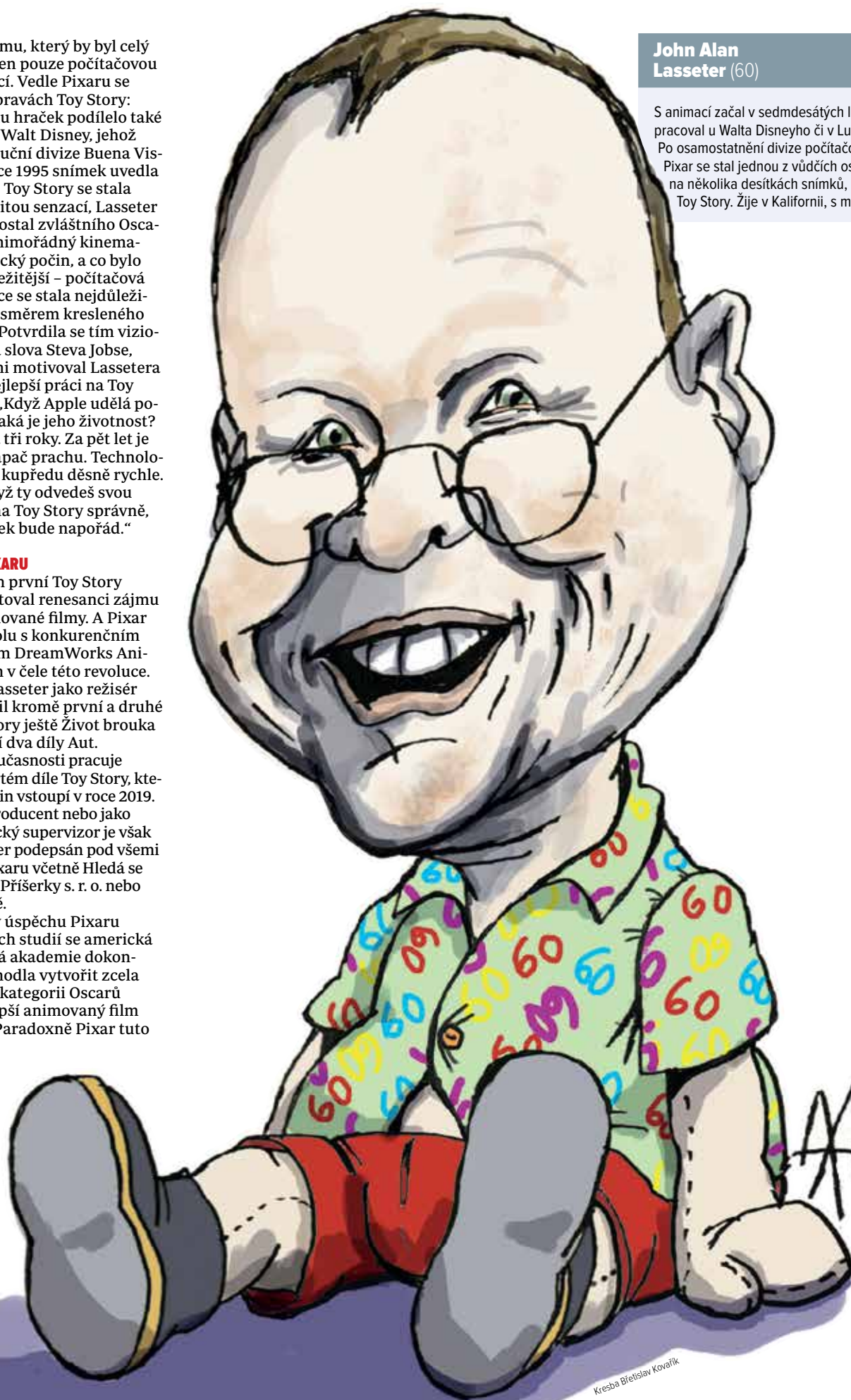
Navíc snímky vytvořené ve slavném studiu uspěly u diváků. Podle dat serveru Boxoffice Mojo jsou celkové celosvětové tržby celovečerních animáků Pixaru 10,8 miliardy dolarů. Nejúspěšnějším snímkem pak je Toy Story 3 s tržbami téměř 1,07 miliardy dolarů. Lasseter mimořádný úspěch studia v uplynulých dekáдах komentoval jednoduše. „Pixar je založen na jednoduchém pravidle: kvalita je nejlepší byznys model.“

ZPĚT K DISNEYMU

Pixar a Lasseter změnili svět. A všimli si toho také u Walta Disneyho. Tehdy nový šéf největší zábavní firmy světa Bob Iger krátce po převzetí kormidla oznámil, že koupí Pixar. V jedné z největších transakcí dějin Hollywoodu se stal Disney vlastníkem Pixaru za 7,4 miliardy dolarů.

Obchod lze označit za typickou win-win-win situaci. Vyhrál Disney, protože se zbavil největšího konkurenta a nastartoval vlastní cestu zpět na vrchol. Vyhrál Steve Jobs, který se stal největším soukromým akcionářem Walt Disney Company. A vyhrál také John Lasseter, který zůstal kreativním ředitelem Pixaru a nově se stal také kreativním šéfem celé animační divize Walta Disneyho. Později přibyla ještě třetí divize věnovaná krátkým groteskám a také té z pozice kreativního šéfa vévodí právě John Lasseter.

Všechny tři funkce zastává John Lasseter dodnes. Zároveň je vášnivým milovníkem lokomotiv a vlaků a údajně vlastní tisíc havajských košil, jež nosí každý den.

Luxus v pralese

■ V jihoamerické Guyaně se můžete projít po stezce mezi korunami stromů nebo proletět vyhlídkovým letadlem nad jedním z nejkrásnějších vodopádů světa. Tropickou přírodu ale nenávratně ničí zlatokopové a pytláci.

Milan Dostál

Guyana nepatří mezi nejnavštěvovanější cestovatelské destinace a už vůbec ne mezi turistické cíle klientů běžných cestovních kanceláří. V povědomí mnoha lidí figuruje jako nebezpečná země plná korupce, kriminality a tropických nemocí. K pozitivnímu obrazu země nepřispěl ani neslavně proslulý projekt „reverenda Jonese“ zakončený největší masovou sebevraždou moderní historie. Přes to všechno ale stojí za to Guyanu navštívit a zažít ji na vlastní kůži.

Jedna z příjezdových tras vede pozemní cestou z Brazílie přes hraniční přechod Bonfim–Lethem. Dále ve vnitrozemí, nedaleko geografického středu země, lze objevovat prales netradičně ze stezky v korunách stromů. Ta se jmenuje Iwokrama Canopy Walkway. Vedle chodníků zavěšených vysoko ve stromovém patře se tu nachází i „jungle resort“, tedy poměrně luxusní ubytování nabízející všechny vymoženosti civilizovaného světa uprostřed deštného pralesa. Není nejlevnější.

Například noc tady stojí 360 dolarů za dvojlůžkový pokoj v chatce. Dvě hamaky jednoduše zavěšené na stromě vyjdou na 150 dolarů na noc. Vstup na samotné lanové mosty stojí dalších 50 dolarů za dvojici. A k tomu navrch platíte ještě další poplatky za pobyt. Zkrátka pralesní dražota.

Mikrobusy na trase do hlavního města Georgetownu projíždějí kolem této atrakce každý den kolem

páté ranní. Lze tedy přijet autokarem a ušetříte za nocleh. Tento příklad ovšem ukazuje, jak Guyana obecně není moc připravená na nezávislé cestování. Infrastrukturu lze přirovnat například k Africe, kde turista zaplatí za průvodce, ubytování a jídlo často mnohem více nežli ve vyspělých zemích. Na internetu lze v guyanském pralese dohledat jen hrstku ubytovacích zařízení. A pokud už je najdete, tak se jedná o ony luxusní resorty.

PLAVBA ZA TŘI METRY DLOUHOU RYBOU

Alternativou může být skromnější ubytování na říčním ostrově na řece Essequibo poblíž jílovité silnice Lethem–Georgetown. Jedinou možností, jak přejít tuto tropickou řeku s průtokem srovnatelným s Rýnem, je přívoz. Ten dokáže převézt i nákladní auta. A přímo u tohoto přívozu se nachází stánek s občerstvením, který provozuje šarmantní dáma středního věku Michelle. Té patří i onen říční ostrov, kde lze strávit pár dní netradičního odpočinku mimo civilizaci.

Na ostrově se nachází několik chatek, krásný trávník, leguáni, palmy a mangovníky, takže vlastně vše, co od světa člověk potřebuje. Kajmani se drží dále po proudu, a tak se při koupání v blízkých peřejích musí dávat pozor jen na říční rejnoky zahrabané v písčitém dně. Michelle, mimočodem velmi schopná obchodnice, pronajímá i člun s motorem a s průvodcem. Lze tak vyplout s pocitem

DO KORUN. Pralesní resort nabízí výškové stezky mezi stromy a také romantický nocleh na klasických hamakách.

dávných objevitelů do vnitrozemí Guyany. Stezek, jak je známe z Česka, v pralese moc není. Cestovatel je odkázán na pozorování fauny z bezpečí řeky. Jediný udržovaný trek na Turtle Mountain je považován za soukromý a přístupný je výhradně pro klientelu resortů Iwokrama. Přesto lze při plavbě po řece spatřit

indiánské petroglyfy anebo arapaimu – jednu z největších sladkovodních ryb na světě, dorůstající neskutečné délky až tří metrů.

NAD ZELENÝM OCEÁNEM

Mezi hlavní lákadla v Guyaně patří Kaieteurské vodopády. Za letenku v ceně od 130 dolarů dostanete možnost spatřit nejen jednu z nejm-

pozantnějších vodopádů na světě, ale i „zelený oceán“, který se dole rozprostírá po celém obzoru. Je dechberoucí vidět ten nekonečný prales, který je bohužel, podobně jako jinde na světě, mýcen pro rychlé zisky. Kromě vzácných dřevin je ale nyní fenoménem ilegální těžba diamantů a zlatokopectví, které v celém regionu

KAIETEURSKÉ VODOPÁDY. Přelet nad přírodní atrakcí v malém letadle vyjde na 130 dolarů za osobu.

dorůstá do hrozivých rozměrů zlatých horeček předminulého století.

Vodopád samotný je ale úchvatný i v období sucha a pilot jej dvakrát přelétne, aby si ho mohlo vyfotit všech pět pasažérů na každé straně letadla. Po přistání je čas v okolí vodopádu na fotografování i návštěvu džungle.

LEPŠÍ JSOU SOUKROMÁ MUZEA

I metropole Georgetown má svá lákadla. Za návštěvu stojí

zejména katedrála svatého Jiří, jeden z nejvyšších dřevěných chrámů na světě. Stabroek market je budova tržnice s podprůměrným interiérem, zato s unikátními věžními hodinami, které jinde na světě neuvídíte. V okolí trhu je lepší, stejně jako na všech místech s vysokou koncentrací lidí, být radši ostražitý. Zvýšená bezpečnostní opatření jsou patrná i z opevněné budovy britské ambasády, která si

nedobytností nezadá s tou v Bagdádu. V Georgetownu se nachází i Národní muzeum, které lze přirovnat k českým muzeím v okresních městech. Jiné expozice jsou proto často vedeny i soukromými provozovateli přímo v jejich obývacích pokojích. To je třeba příklad Guyanese heritage museum pár kilometrů od Georgetownu na západ.

Na jednodenní výlet je jako stvořené městečko

VELIKOST XXL. Při plavbě po řece Essequibo na břehu zahlédnete třeba ropuchu obrovskou, která může měřit až 40 centimetrů a vážit 2,5 kilogramu.

PREZIDENTSKÁ KANTÝNA. Na trhu si můžete zajít na rybu do kiosku, který odkazuje na dosluhujícího amerického prezidenta Obamu.

Parica na dolním toku řeky Essequibo, kde lze půjčit člun a vyjet na prohlídku vnitrozemí. Divokých zvířat ale v Guyaně v posledních letech ubylo i kvůli zmíněným zlatokopům a také pytlákům, kteří přicházejí především z hlavního měs-

ta. Je proto čím dál těžší divoká zvířata spatřit ve volné přírodě. Snad se podaří smutný trend zastavit dřív, než bude příliš pozdě. Pro samotnou Guyanu i pro její obyvatele.

Autor je spolupracovníkem redakce

ZKÁZONOSNÉ ZLATO. Rozšiřování bahnitých nalezišť vede k bezohlednému mýcení pralesa.

Foto dne

Foto profimedia.cz

TRANSPORT. Nosorožec dvourohý je letecky převážen nad jižní Afrikou do rezervace Great Fish River. S páskou přes oči si několikátunový omámený tlustokožec užil přelet nad kilometry buše. Ohrožený tvor byl vypuštěn v nové části parku, vybaven GPS lokátorem pro zajištění monitoringu jeho pohybu.

Tipy pro volný čas

BESEDA A KONCERT

Výročí Charty 77 a vzpomínka na totalitu

Charta 77 oslaví čtyřicátiny v Lipníku nad Bečvou v sobotu od 16 hodin. Na programu je kulatý stůl v Galerii Konírna, výstava samizdatů a také koncert kapely The Plastic People of the Universe. Program má mladší generaci přiblížit dobu, kdy se lidé báli říct nahlas svůj názor, tiskly se samizdaty a oponenty režimu stíhala StB.

OCENĚNÍ

Trilobit slaví třicáté výročí

Jubilejní slavnostní vyhlášení audiovizuálních cen Trilobit podaruje tvůrce obsahu křišťálovými trofejemi a uvede novou cenu. Akce bude ke zhlédnutí i pro diváky u televizních obrazovek, a to v sobotu od 20.20 hodin na programu ČT art. Akce se odehraje v Kulturním domě Plzeňka v Berouně.

SOUTĚŽ

Závod Prahou se strašidly

Orientační závod Prahou plnou strašidel pořádá Junák – Český skaut a je určen jak pro tříčlenné hlídky oddílů ve třech věkových kategoriích, tak i pro týmy do pěti osob bez věkového omezení. Hlídky po startu obdrží bloček šifer, ve kterém jsou zašifrována místa, na kterých se nalézají strašidla. Ta jim pak udělí body.

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ

Tematický program na hvězdárně v Jičíně

V neděli 15. ledna proběhne na hvězdárně v Jičíně Den otevřených dveří, v rámci kterého proběhne prohlídka Centra přírodních věd. Pro rodiny s dětmi bude připraven tematický program, a pokud bude příznivé počasí, bude také možné pozorovat denní i večerní oblohu. Otevírací hodiny mohou být prodlouženy.

DĚTSKÝ KARNEVAL

Rej masek v Hradci Králové

V Hradci Králové v kulturním domě Adalbertinum proběhne v neděli 15. ledna dvouhodinový zábavný a soutěžní karnevalový program pro celou rodinu. Maškarní odpoledne bude nabit písničkami, tancem a zpíváním. Hostem programu by měl být Klub aerobiku a mažorettek A-TEAM Hradec Králové.